

JEUGD PARLEMENT JEUNESSE

WETTEKSTEN

ZITTING 2013

SENAAT
VAN 11 TOT 15 FEBRUARI 2013

INHOUDSTAFEL

<i>MAXIMILIEN DUTILLEUX</i>	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE MET BETREKKING OP DE KANDIDAATSTELLING VAN TURKIJE OM TOE TE TREDEN TOT DE EUROPESE UNIE	3
- Voorstel van resolutie	4
<i>LAWRENCE CAPPELLE</i>	
WETSONTWERP BETREFFENDE DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	7
- Memorie van Toelichting	7
- Wetsontwerp	8
- Artikelsgewijze commentaren	14
<i>JOHANNE HAGE</i>	
WETSONTWERP BETREFFENDE DE BURGERBETROKKENHEID HOUDENDE DE OPRICHTING VAN EEN PARTICIPATIEF KIESSYSTEEM	19
- Memorie van Toelichting	19
- Wetsontwerp	21
- Artikelsgewijze commentaren	28
<i>ZANNA VANRENTERGHEM</i>	
WETSONTWERP TOT REGELING VAN DE ZWANGERSCHAP-VOOR-EEN-ANDER	31
- Memorie van Toelichting	31
- Wetsontwerp	33
- Artikelsgewijze commentaren	38

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

MET BETREKKING OP DE KANDIDAATSTELLING VAN TURKIJE OM TOE TE TREDEN TOT DE EUROPESE UNIE

MEMORIE VAN TOELICHTING

- De noodzaak van een nieuwe impuls in het toetredingsproces van Turkije tot de Europese Unie -

Turkije is een geassocieerd lid van de Europese Unie (hierna "EU") sinds 1963. Het is lid van de Raad van Europa, de NAVO en OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling). In 1987 legde Turkije haar aanvraag tot toetreding tot de EU neer. Pas in 2005 startte de onderhandelingen tot toetreding, die tot op heden verre van het beoogde resultaat blijven. Een verloop van bijna 15 jaar zal niet volstaan om te toetreding van het land in de EU te voltooien. Moet deze abnormaal lange vertraging gezien worden als een stilzwijgende afwijzing of als een signaal dat de toetredingsprocedure dermate complex is, maar die daardoor niet onwenselijk is.

Het lijkt duidelijk te zijn dat het toetredingsproces van Turkije thans vele haperingen kent, desalniettemin blijft het lidmaatschap gewenst en wenselijk. Gewenst, want zowel voor de EU als de Turkse overheid lijkt dit thans nog altijd gunstig te zijn. Wenselijk, want het zou contraproductief zijn voor de EU om te weigeren aan het einde van zulk lang proces: dergelijke weigering zou voor de EU het verlies betekenen van een essentiële bondgenoot, zowel op vlak van politieke diplomatie en economische mogelijkheden, dit in een regio gekenmerkt met ongekende omwentelingen op beider vlakken.

Niettemin moet men zich streng genoeg tonen tijdens het toetredingsproces. Turkije kampt nog met een aantal democratische deficits in verscheidene sectoren (in de omgang met minderheden, vrijheid van vereniging, vrijheid van drukpers, vrijheid van meningsuiting, de rol van het leger, de gelijkheid tussen de geslachten enz.). Bovendien vormt de bezetting van het noorden van het eiland Cyprus, dat een lidstaat is van de EU, een onoverkomelijk obstakel op weg naar de Turkse toetreding. Deze problemen dienen met een adequate oplossing geregeld te zijn voor er de toetreding van het land bij de EU kan volgen. Met andere woorden, de toetreding van Turkije mag geen afbreuk doen aan de strikte naleving van de criteria. Enige toegevingen dienen achterwege gelaten te worden. Dit punt moet zonder reserve worden geïnterpreteerd.

In de huidige actuele context, vormt de toetreding een uitdaging die een nieuwe wind zal laten blazen door het Europese integratieproces. Het komt ten goede aan de kracht van de democratie en integratie van de EU. Dit in een periode die gekenmerkt wordt door een economische crisis en een nog nooit eerder geziene vorm van euroscepticisme. Dit wordt nog onderstreept in een verklaring van de Britse premier over de rol van zijn land binnen de EU.

Senator,

Maximilien Dutilleux

VOORSTEL VAN RESOLUTIE**PROPOSITION DE RÉSOLUTION****Uitlegging van de argumenten****Exposé des motifs**

A.

A.

Overwegende dat de toetreding van Turkije aan de Europese Unie een unieke kans voor beide partijen: voor Turkije is er de kans om zijn democratiseringsproces verder te zetten en om zijn markt te moderniseren en te integreren in een groter geheel; voor de Europese Unie de kans om een opkomende diplomatiek en economisch interessante staat te integreren in de Unie.

Considérant que l'adhésion de la Turquie à l'Union européenne représente une opportunité unique pour les deux acteurs : pour la Turquie, l'occasion de poursuivre son processus de démocratisation et de modernisation ainsi que d'intégrer le marché unique ; pour l'Union européenne, celle d'intégrer un État en pleine émergence économique et diplomatique.

B.

B.

Overwegende dat elke toetreding tot de Europese Unie, die gebaseerd is op gemeenschappelijke waarden, onderworpen is aan de volledige naleving van de criteria van Kopenhagen.

Considérant que toute adhésion à l'Union européenne, qui est une communauté fondée sur des valeurs communes, reste subordonnée au respect intégral de l'ensemble des critères de Copenhague.

C.

C.

Betreurt de aanzienlijke vertraging die momenteel het toetredingsproces van Turkije beïnvloedt.

Déplorant le ralentissement considérable dont souffre actuellement le processus d'adhésion de la Turquie à l'Union européenne.

D.

D.

Aan de ene kant aandringt en de nadruk legt op de hoogdringendheid van een weder opstart van de onderhandeling van het toetredingsproces.

Insistant, d'un part, sur l'importance d'une relance rapide dudit processus par l'ouverture de nouveaux chapitres à la négociation par l'Union européenne.

E.

E.

Aan de andere kant, bevestigt de noodzakelijkheid dat Turkije zijn verplichtingen voldoet op internationaal en Europees vlak, binnen het kader van de toetreding.

Affirmant, d'autre part, la nécessité absolue pour la Turquie de se conformer sans la moindre réserve à ses obligations tant internationales qu'européennes en vue de l'adhésion.

Internationale verplichtingen**Obligations internationales**

F.

F.

Vervolgens overwegende de naleving van resolutie 550 (1984) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties met betrekking op de Turkse militaire bezetting van Noord-Cyprus, door de Turkse overheid. Om tot een vreedzame oplossing te komen, want Cyprus is een lid van de Europese Unie.

Considérant, ainsi, comme condition sine qua non à l'adhésion le règlement pacifique préalable de la question de l'occupation militaire du nord de l'État chypriote, lequel constitue un État membre de l'Union européenne, par la Turquie sous l'égide des Nations Unies afin de parvenir au respect de la résolution 550 (1984) du Conseil de sécurité de l'Organisation des Nations Unies.

G.

G.

Bevestigt dat het een absolute noodzakelijkheid is dat de Turkse overheid onmiddellijk haar troepen uit Cyprus terugtrekt om een gunstig klimaat te scheppen voor de onderhandelingen. Dit onder leiding van de Verenigde Naties, om zo tot een duurzame oplossing van de problematiek te komen.

Affirmant, dès lors, qu'il est d'une impérieuse nécessité que le gouvernement turc commence par retirer immédiatement ses troupes de Chypre afin de favoriser l'instauration d'un climat propice aux négociations dirigées par les Nations Unies en vue d'un règlement viable de la question.

H.

Benadrukt de noodzakelijkheid om het aanvullende protocol van het Ankara-akkoord van 29 juli 2005 volledig ten uitvoer te leggen, op grond waarvan Turkije verplicht is toegang te verlenen aan Cypriotische schepen en vliegtuigen in Turkse havens en luchthavens; overwegende dat zulke tenuitvoerlegging geïnterpreteerd dient te worden, vooral ten aanzien van de Cypriotische staat, als een teken van nieuwe bereidheid, van de kant van Turkije, tot een vreedzame en definitieve regeling van de problematiek omtrent Cyprus, en dat deze daad kan gezien worden als een nieuwe start in het onderhandelingsproces ten aanzien van de toetreding van Turkije bij de Europese Unie.

Europese verplichtingen

I.

Haar ongerustheid uitsprekende over de tanende vrijheid van pers, bepaalde toenemende vormen van censuur en zelfcensuur in de Turkse media, hierin begrepen ook het internet, terwijl de onafhankelijkheid van de pers essentieel en noodzakelijk is in een democratische samenleving.

J.

Veroordeelt en betreurt de brutale onderdrukking van de manifestaties door studenten aan de universiteit van Ankara door de politie, in december 2010, en benadrukt bijgevolg de verplichting van de overheid ter eerbiediging van de vrijheid van vergadering en vereniging, zoals vastgelegd in artikel 33 en 34 van de Turkse grondwet.

K.

Aan de ene kant, benadrukt zij de absolute noodzakelijkheid de hervorming van het leger en diens macht in het Turkse staatsbestel te vervolledigen, en merkt zij de positieve en belangrijke reeds genomen stappen in deze richting, zoal daar zijn de versterking van de burgerlijke controle ten gevolge van het limiteren van de jurisdictie van de militaire rechtbanken of de mogelijkheid van beroep tegen beslissingen van de Hoge Militaire Raad.

L.

Aan de andere kant verklaart dat het essentieel is dat de Turkse staat haar seculiere karakter behoudt en dat bijgevolg de omkadering van de rol en de macht van het leger, in Turkije beschouwd als de bewaker van het secularisme en de democratische staat geen aangelegenheid kan zijn voor het in vraag stellen van de seculiere karakter van de Turkse staat.

H.

Insistant, également, sur la nécessité d'une application pleine et entière du protocole additionnel du 29 juillet 2005 à l'accord d'Ankara, en vertu duquel la Turquie doit permettre l'accès des ports et aéroports turcs aux navires et avions chypriotes ; considérant qu'une telle application pourrait être interprétée, notamment mais avant tout par l'État chypriote, comme le signe d'une volonté nouvelle de la part de la Turquie en vue du règlement pacifique et définitif de la question chypriote et marquer, de ce fait, un nouveau départ dans le processus de négociation en vue de l'adhésion à l'Union européenne.

Obligations européennes

I.

Exprimant sa préoccupation face à la détérioration de la liberté de la presse, à certains actes de censure et à l'autocensure de plus en plus pratiquée par les médias turcs, y compris sur internet alors que l'indépendance de la presse est indispensable à toute société démocratique.

J.

Déplorant et condamnant la brutale répression policière des manifestations étudiantes à l'université d'Ankara en décembre 2010 et insistant, dès lors, sur l'obligation qu'a le gouvernement de veiller au respect des libertés de réunion et d'association, consacrées par les articles 33 et 34 de la constitution turque.

K.

Consacrant, d'une part, l'impérieuse nécessité de poursuivre la réforme du rôle et du pouvoir de l'armée dans l'appareil de l'État turc et saluant, à ce propos, les importants progrès déjà réalisés en la matière, tels que le renforcement du contrôle civil permis par la limitation de la juridiction des tribunaux militaires ou les possibilités de recours contre les décisions du conseil militaire suprême.

L.

Affirmant, d'autre part, qu'il est tout à fait essentiel que la Turquie reste un État laïc et que, dès lors, l'encadrement du rôle et du pouvoir de l'armée, considérée en Turquie comme la gardienne de la laïcité et de la démocratie de l'État, ne peut être l'occasion d'une remise en question du caractère laïc de l'État turc.

M.

Verheugt over de versterking van het juridische kader om vrouwenrechten en de gendergelijkheid te garanderen in een reeks grondwettelijke bepalingen, maar zij vestigt de aandacht op de noodzakelijkheid van invoering van een systeem van quota's om de participatie van vrouwen op alle niveaus in het bedrijfsleven, in de publieke sector en in de politiek te verhogen.

N.

Aan de ene kant veroordeelt zij krachtig het voortdurende terroristische geweld, gepleegd door de PKK, die terug te vinden is op de lijst van Europese Unie van terroristische organisaties.

O.

Dringt aan de andere kant aan dat het een absolute noodzaak is voor de Turkse regering een vreedzame en omvattende regeling te treffen met betrekking tot de rechten van de Koerdische minderheid, in het bijzonder op het gebruik van de Koerdische taal in het publieke en politieke leven en in het onderwijs, dit in het kader van de toetreding.

VRAAGT AAN DE FEDERALE REGERING:

De implementatie van de noodzakelijke middelen om een vatbaar herstel van het toetredingsproces van Turkije bij de Europese Unie te bewerkstelligen, met inachtneming van de strikte bezorgdheid uitgedrukt door de senaat in bovenstaande resolutie.

M.

Se félicitant du renforcement du cadre juridique garantissant les droits des femmes et l'égalité hommes-femmes grâce à un ensemble de dispositions constitutionnelles mais affirmant la nécessité de la mise en place d'un système de quotas réservés afin d'assurer une participation significative des femmes à tous les niveaux dans les entreprises, dans le secteur public et dans la politique.

N.

Condamnant vivement, d'une part, les violences terroristes continues commises par le PKK, qui figure sur la liste des organisations terroristes de l'Union européenne.

O.

Insistant, d'autre part, sur l'impérieuse nécessité pour le gouvernement turc d'un règlement pacifique et global préalable à l'adhésion de la question des droits de la minorité kurde, en assurant, notamment, l'utilisation de la langue kurde dans la vie politique et publique ainsi que dans l'enseignement.

DEMANDE AU GOUVERNEMENT FEDERAL:

De déployer les moyens nécessaires afin d'opérer une relance significative du processus d'adhésion à l'Union européenne de la Turquie, dans le respect strict des préoccupations exprimées ci-avant.

WETSONTWERP

BETREFFENDE DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

MEMORIE VAN TOELICHTING

De Belgische ontwikkelingssamenwerking is de voeling met de realiteit kwijt. In Mozambique worden asfaltwegen aangelegd, grondstoffen en arbeiders ingevoerd uit het buitenland, de wegen zijn er gebarsten door het klimaat na een luttele twee jaar.

Een stijging van het budget van de ontwikkelingssamenwerking van 0.43% tot 0.62% en dat op een jaar tijd. Dankzij een eenmalige schuldkwijtschelding aan de Democratische Republiek Congo, die al decennia lang geen cent van haar schuld aan België afbetaald.

De overheid van Tanzania verhoogt dan weer het budget van de ambtenarij om de jaarlijks meer dan 2500 rapporten te kunnen schrijven in het kader van de ontwikkelingsprojecten.

Een ivoren toren mentaliteit, fantoombeleid en een budget dat verdwijnt in alles behalve de menselijke ontwikkeling: een bloemlezing van wat er zo allemaal structureel fout gaat in de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Senatoren, hoe komt dit, waar ligt de oorzaak van dergelijk wanbeleid? De huidige wet op de ontwikkelingssamenwerking is verouderd en vaag, een wet die zelfs afziet van de verplichtingen waar België zich in het laatste decennium internationaal toe gebonden heeft. Laten wij daarom onze schouders zetten onder een grondige hervorming van die ontwikkelingssamenwerking, als een stap in de richting van een échte samenwerking, van solidariteit en structurele aanpak van het beleid.

Het nieuwe wettelijke kader dat wordt voorgesteld zal daarom beantwoorden aan drie richtlijnen:

Ten eerste een volledig transparant beleid, op vlak van informatie, maar ook financieel. Zo betrekken we de burger opnieuw bij de ontwikkelingssamenwerking en vergroten we de legitimiteit.

Ten tweede een coherent beleid: we plaatsen de ontwikkelingssamenwerking opnieuw veilig in federale handen en onderwerpen ook de initiatieven van de niet-gouvernementele organisaties aan verregaande coördinatie met het federale beleid. Zo verzekeren we de harmonisatie van onze acties en een efficiënte besteding van het geld van de burger.

Ten derde een efficiënt en doelgericht beleid. Enerzijds moet het vastleggen van het budget op 2% van het BNP de continuïteit verzekeren, evenals het nakomen van onze internationale verplichtingen. Anderzijds bestrijden we de corruptie in de besteding van de gelden door strikte voorwaarden en een uitbreiding van de evaluatie, waarbij zowel de partnerlanden als de burger betrokken worden.

Enkel zo komen we tot een beleid dat zowel de belangen van België als van de partnerlanden behartigt: een beleid dat de stijgende economische immigratie bij de bron aanpakt en een structurele ondersteuning biedt voor de wereldwijde menselijke ontwikkeling.

Senatoren, laat ons daarom resoluut kiezen voor de menselijke ontwikkeling en de internationale rechtvaardigheid. Elke persoon heeft het recht zijn basisbehoeften te kunnen vervullen, elke gemeenschap heeft de verantwoordelijkheid bij te dragen tot de ontwikkeling van haar leden en hun capaciteiten, en die gemeenschap van mensen is niet enkel nationaal, maar internationaal.

Ik roep U daarom allen op, waarde Senatoren, om samen met mij uw schouders te zetten onder een grondige hervorming van het Belgische ontwikkelingsbeleid.

De Minister van Buitenlandse Zaken, Handel en Ontwikkelingssamenwerking - Lawrence CAPPELLE

WETSONTWERP**TITEL I****Definities**

Art. 1

In deze wet wordt verstaan onder:

- 1° Belgische ontwikkelingssamenwerking verder "B.O.S." genoemd: het geheel van het beleid en de acties gevoerd door de federale overheid inzake directe bilaterale, multilaterale en indirecte bilaterale ontwikkelingssamenwerking;
- 2° Belgische officiële ontwikkelingshulp, verder "B.O.O." genoemd: het geheel van de inspanningen, bestaande uit programmahulp en budgethulp, van de verschillende Belgische – federale zowel als gedecentraliseerde – bestuursniveaus op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking, welke door het Comité voor Ontwikkelingshulp (DAC) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) volgens zijn normen als "officiële ontwikkelingshulp" (ODA), met uitzondering van de in art. 4(2) bepaalde restricties;
- 3° Programmahulp: elke Belgische officiële ontwikkelingshulp, gericht op de realisatie van een samenhangend geheel van beleidsdoelstellingen op middellange tot lange termijn doormiddel van de gecoördineerde, structurele en duurzame aanwending van middelen, bepaald en uitgevoerd door de Belgische ontwikkelingssamenwerking in samenwerking met de overheid, organisaties en non-gouvernementele organisaties van het partnerland;
- 4° Budgethulp: financiële Belgische officiële ontwikkelingshulp toegekend door de Belgische ontwikkelingssamenwerking aan de begroting van het partnerland, dat het beleid bepaalt en uitvoert;
- 5° Partnerland: land dat, of regionale organisatie van landen die door het Comité voor Ontwikkelingsamenwerking van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) wordt beschouwd als een ontwikkelingsland en conform art. 8, §2 tot partner van de Belgische Ontwikkelingsamenwerking wordt gekozen.
- 6° Directe bilaterale ontwikkelingssamenwerking: Belgische officiële ontwikkelingshulp in een partnerland, die gefinancierd of medegefinancierd worden door de federale overheid op basis van een overeenkomst tussen beide landen;

PROJET DE LOI**TITRE Ier****Définitions**

Art. 1

Cette loi contient les définitions suivantes:

- 1° Aide belge au développement: Ensemble de la politique mise en place et des actions menées par le gouvernement fédéral en matière d'aide au développement (aide directe bilatérale et multilatérale et aide indirecte bilatérale);
- 2° Aide belge officielle au développement: Ensemble des efforts, englobant l'aide logistique et l'aide budgétaire, entrepris par les différentes autorités belges – gouvernement fédéral et entités décentralisées – en matière d'aide au développement. Ces actions sont reprises sous la mention d'« aide officielle au développement » définie par le Comité d'Aide au Développement (CAD) de l'Organisation de Coopération et de Développement Économique (OCDE), à l'exception des restrictions prévues à l'article 4, paragraphe 2;
- 3° Aide logistique: Toute aide au développement ciblant la réalisation d'un ensemble cohérent d'objectifs gouvernementaux à moyen ou long terme, à l'aide d'outils coordonnés, structurels et durables. Ce programme d'aide est déterminé et mis en place par l'Aide au développement belge en collaboration avec les autorités, les organisations et les organisations non gouvernementales du pays partenaire ;
- 4° Aide budgétaire: Aide financière au développement accordée par l'Aide au développement belge au budget du pays partenaire, qui détermine et exécute les politiques;
- 5° Pays partenaire: Pays considéré comme un pays en voie de développement par le Comité d'Aide au Développement (CAD) de l'Organisation de coopération et de développement économique (OCDE) et choisi conformément à l'article 8, §2 comme partenaire de l'aide belge au développement ;
- 6° Aide au développement bilatérale directe: Aide au développement dans un pays partenaire, financée ou cofinancée par le gouvernement fédéral belge sur base d'une convention entre les deux pays;

- 7° Indirecte bilaterale ontwikkelingssamenwerking: Belgische officiële ontwikkelingshulp in een partnerland, die gefinancierd of medegefinancierd worden door de federale overheid op basis van een overeenkomst met een organisatie, andere dan gouvernementele, die instaat voor de uitvoering;
- 8° Multilaterale ontwikkelingssamenwerking: bijdragen van de Belgische officiële ontwikkelingshulp aan internationale organisaties;
- 9° Goed bestuur: methode die de legitieme en autonome werking van de burgermaatschappij optimaliseert met inachtneming van de transparantie van informatie, de rechtsstaat en de mensenrechten en rechten van minderheden;
- 10° Beleidscomité: onafhankelijk comité, opgericht door de Minister van Ontwikkelingssamenwerking en samengesteld uit onafhankelijke experts in het domein van de ontwikkelingssamenwerking en vertegenwoordigers van de partnerlanden, bevoegd voor de praktisch uitwerking van de directe bilaterale ontwikkelingssamenwerking met de partnerlanden;

TITEL II

Doelstellingen

Art. 2

§1 De B.O.S. heeft als hoofddoel de ontwikkeling van elk individu binnen zijn gemeenschap.

§2 De B.O.S. heeft als secundair doel bij te dragen aan de opbouw van goed bestuur in de partnerlanden.

§3 De doelstellingen worden gerealiseerd in samenwerking met de partnerlanden en met inachtneming van de basisprincipes zoals bepaald onder Titel III, Hoofdstuk 1.

TITEL III

Strategieën

HOOFDSTUK I

Basisprincipes

Art. 3

Continuïteit

§1 De minimumgrens van het budget van de B.O.S. wordt vastgelegd op 2% van het BNI, hierna de 2%-norm genoemd;

7° Aide au développement bilatérale indirecte: Aide officielle belge au développement dans un pays partenaire, financé ou cofinancé pour le gouvernement fédéral sur base d'une convention avec une organisation autre que gouvernementale, qui est responsable de la mise en place du programme;

8° Aide au développement multilatérale: Contributions de l'Aide belge au développement aux organisations internationales;

9° Bonne gouvernance: Méthode qui optimalise le fonctionnement légitime et autonome de la société civile en tenant compte de la transparence, de l'État de droit, des droits de l'homme et des droits des minorités;

10° Comité de gouvernance: Comité indépendant, fondé par le Ministre de l'Aide au développement, et composé d'experts indépendants en matière d'aide au développement et de représentants des pays partenaires, compétents dans l'exécution pratique de l'aide au développement bilatérale directe avec les pays partenaires;

TITRE II

Objectifs

Art. 2

§1 L'aide belge au développement a comme objectif principal le développement de chaque individu dans sa communauté.

§2 L'aide belge au développement a comme but secondaire de contribuer à la construction de la notion de bonne gouvernance dans les pays partenaires.

§3 Les objectifs sont réalisés en collaboration avec les pays partenaires et en tenant compte des principes de base, repris dans le Titre III, Chapitre 1.

TITRE III

Stratégies

CHAPITRE I

Principes de base

Art. 3

Continuité

§1 Le minimum du budget de l'aide belge au développement est établi à 2% du PIB, dénommée ci-dessous la norme-2%;

§2 Worden uitgesloten van de 2%-norm:

- 1° eenmalige schuldkijscheldingen;
- 2° de werkingskosten van de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking;
- 3° de werkingskosten van de externe evaluatie;
- 4° de opvang- en administratiekosten van vluchtelingen en asielzoekers in België.

§3 Geen budget kan worden goedgekeurd als de 2%-norm niet nageleefd wordt.

Art. 4

Lokaal eigenaarschap

§1. Een elektronisch platform wordt opgericht waarlangs overheden en organisaties uit de partnerlanden aanvragen tot B.O.O. kunnen indienen. De Minister selecteert de aanvragen en vormt een besluit op basis van de conformiteit met Hoofdstuk II en III van de wet.

§2. De uitvoering van elk programma maakt gebruik van lokale middelen en tewerkstelling. De overheden en organisaties van het partnerland leveren minimum dertig procent van de tewerkgestelden.

Indien dit om praktische redenen onhaalbaar is, dient de Belgische ontwikkelingssamenwerking te voorzien in de opbouw van relevante lokale capaciteiten.

Art. 5

Transparantie

Alle informatie en handelingen aangaande de B.O.S. worden publiekelijk ter beschikking gesteld.

HOOFDSTUK II

Organisatie

Afdeling 1 Directe bilaterale ontwikkelingssamenwerking

Onderafdeling I.- Voorwaarden, sectoren, eindtermen

Art. 6

§1. De B.O.S. richt de directe bilaterale ontwikkelingssamenwerking op een aantal soevereine staten en regionale organisaties van die staten in de lijst van ontwikkelingslanden van het DAC van de OESO;

§2. De partnerlanden van de directe bilaterale ontwikkelingssamenwerking worden gekozen middels een in Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit en met in achtneming van volgende voorwaarden:

§2 Sont exclus de la norme-2%:

- 1° des remissions de dette uniques;
- 2° les frais de gestion de la Direction Générale d'Aide au développement;
- 3° les frais de gestion de l'évaluation externe;
- 4° les frais d'accueil et d'administration des réfugiés et demandeurs d'asile en Belgique.

§3 Aucun budget ne peut être approuvé si la norme-2% n'est pas respectée.

Art. 4

Propriété locale

§1. Une plateforme électronique est instituée au travers de laquelle les gouvernements et les organisations des pays partenaires peuvent formuler une demande d'aide belge au développement. Le Ministre sélectionne les demandes et prend une décision sur base de la conformité avec les Chapitres II et III de la présente loi.

§2. Pour la mise en place de chaque programme, l'utilisation de l'emploi et des moyens locaux est favorisée. Les autorités et les organisations du pays partenaire fournissent au moins 30% des employés.

Si cela ne s'avère pas possible pour des raisons pratiques, l'aide belge au développement doit promouvoir le développement des capacités locales.

Art. 5

Transparence

Toute information et toute action concernant l'aide belge au développement sont mises à disposition publique.

CHAPITRE II

Organisation

Section 1 L'aide au développement bilatérale directe

Subdivision I. – Conditions, secteurs et fin de la collaboration

Art. 6

§1. L'aide belge au développement concentre l'aide au développement bilatérale directe dans un nombre d'États souverains et d'organisations régionales de ces mêmes États, repris dans la liste de pays en voie de développement du CAD de l'OCDE;

§2. Les pays partenaires de l'aide au développement bilatérale directe sont choisis par un Arrêté royal négocié au Conseil des Ministres respectant les conditions suivantes:

- 1° de ratificatie en naleving van het Verdrag van de Verenigde Naties ter Bestrijding van Corruptie;
 - 2° de militaire uitgaven bedragen niet meer dan 2.2% BNI;
 - 3° een aanvraag tot B.O.O. conform art.6, §1, gekoppeld aan een intentieverklaring tot goedkeuring van de doelstellingen vermeld in artikel 2.
 - 4°
- §3 Het aantal partnerlanden wordt zo gekozen dat:
- 1° elk partnerland minstens vijf procent van de B.O.O. ontvangt;
 - 2° twee derde van de partnerlanden behoort tot de groep van minst ontwikkelde landen in de lijst van ontwikkelingslanden van het DAC van de OESO;
 - 3° een derde van de partnerlanden behoort tot de groep van twintig procent minst gelukkige landen in de World Happiness Index.

Art. 7

§1 De B.O.S. richt de directe bilaterale ontwikkelingssamenwerking op volgende sectoren:

- 1° betaalbare gezondheidszorg;
- 2° kwaliteitsvol onderwijs;
- 3° zinvolle, duurzame arbeid;
- 4° opbouw van een proportioneel belastingstelsel;
- 5° culturele uitwisseling tussen België en het partnerland.

§2 In elk van deze sectoren is bijzondere aandacht weggelegd voor de gelijke spreiding over etnische, regionale en/of religieuze gemeenschappen.

Art. 8

§1 De samenwerking met het partnerland kan niet worden opgezegd door de Minister behoudens bij voltooiing van de doelstellingen, vermeld in artikel 2, uitgezonderd:

- 1° het naleven van een opzeggingstermijn van twee jaar;
- 2° bij schending door het partnerland van artikel 2§3 of artikel 2§4 van het Handvest van de Verenigde Naties.

Het partnerland behoudt te allen tijde het recht de samenwerking met onmiddellijke ingang op te zeggen.

§2 België en het partnerland binden zich er toe een jaar na de voltooiing van de samenwerking de wederzijdse visumplicht op te heffen.

Onderafdeling II. – Praktische uitwerking

Art. 9

§1 Een Beleidscomité wordt opgericht per Koninklijk Besluit, samengesteld uit onafhankelijke experts in het domein van de ontwikkelingssamenwerking en vertegenwoordigers van de partnerlanden.

- 1° la ratification et le respect du Traité des Nations Unies pour la Lutte contre la Corruption;
- 2° les dépenses militaires ne dépassent pas 2.2% du PIB;
- 3° la demande d'aide au développement est conforme à l'article 6,§1, liée à une déclaration d'intention d'approbation des objectifs mentionnés à l'article 2.
- 4°

§3 Le nombre de pays partenaires est choisi de sorte que:

- 1° chaque pays partenaire reçoive au moins 5% de l'aide officielle belge au développement ;
- 2° deux tiers des pays partenaires appartiennent au groupe des pays les moins développés dans la liste des pays en voie de développement du CAD de l'OCDE;
- 3° un tiers des pays partenaires appartient au groupe de 20% des pays les moins heureux dans l'Index de Bonheur Mondial.

Art. 7

§1 L'aide officielle belge cible l'aide au développement bilatérale directe sur les secteurs suivants:

- 1° les soins de santé payables;
- 2° l'éducation qualitative;
- 3° l'emploi durable et profond;
- 4° la construction d'un système de taxation proportionnel;
- 5° l'échange culturel entre la Belgique et le pays partenaire.

§2 Dans chacun de ces secteurs une attention spécifique est dirigée vers l'étalement à travers les communautés ethniques, régionales et/ou religieuses.

Art. 8

§1 Il ne peut être mis un terme à la coopération avec le pays partenaire par le Ministre qu'après l'accomplissement des objectifs mentionnés à l'article 2, à l'exception:

- 1° du respect d'un délai de préavis de deux ans;
- 2° de la violation par le pays partenaire de l'article. 2§3 ou l'article 2§4 de la Charte des Nations unies.

Le pays partenaire conserve à tout moment le droit de mettre un terme à la collaboration, avec effet immédiat.

§2 La Belgique et le pays partenaire s'engagent à abroger l'obligation de visa mutuelle une année après l'accomplissement de la collaboration.

Subdivision II. – Exécution pratique

Art. 9

§1 Un Comité de gouvernance est établi par Arrêté royal, composé d'experts indépendants en matière d'aide au développement et de représentants des pays partenaires.

§2 Het Beleidscomité is bevoegd voor:

- 1° de evaluatie van de voorwaarden tot samenwerking, genoemd in artikel 6, §2, die wordt voorgelegd aan de Ministerraad;
- 2° het opstellen en vierjaarlijks evalueren van een strategienota die de samenwerking nader bepaalt voor elk partnerland en elke sector;
- 3° de evaluatie van de eindtermen, genoemd in artikel 8.

Afdeling 2: Indirecte bilaterale ontwikkelingssamenwerking

Art. 10

De B.O.S. richt de indirecte bilaterale ontwikkelingssamenwerking op organisaties, andere dan gouvernementele, die worden gekozen door het Beleidscomité met in achtname van volgende voorwaarden:

- 1° de organisatie is opgericht overeenkomstig de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, of is een vennootschap met een sociaal oogmerk, overeenkomstig de wet van 13 april 1995 tot wijziging van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935;
- 2° de organisatie is autonoom, overeenkomstig de modaliteiten vastgelegd door de Koning;
 - a) de organisatie heeft een meerderheid van leden in de bestuursorganen die de Belgische nationaliteit bezitten;
 - b) een vertegenwoordiger van een overheid of organisatie van het partnerland is vertegenwoordigd in de bestuursorganen;
 - c) de organisatie heeft een nuttige en actuele ervaring in één of meerdere activiteitendomein(en);
 - d) de algemene doelstellingen van de ontwikkelingssamenwerking van de organisatie sluiten aan bij deze bedoeld in de artikelen 3, 4 en 5;
 - e) de actiedomeinen van de organisatie stemmen overeen met een of meerdere partnerlanden zoals bepaald in artikel 6 en een of meerdere sectoren vermeld in artikel 7.

Art. 11

De organisaties, andere dan gouvernementele, coördineren hun handelingen met het Beleidscomité en stellen hun boekhouding, alle informatie en handelingen publiekelijk ter beschikking.

Afdeling 3: Multilaterale samenwerking

§2 Le Comité de gouvernance est compétent pour:

- 1° évaluer les conditions de collaboration, mentionnées à l'article 6, §2, qui sont présentées au Conseil des Ministres;
- 2° la rédaction et l'évaluation tous les quatre ans d'une note de stratégie qui précise la collaboration pour chaque pays partenaire et chaque secteur;
- 3° l'évaluation des moyens de terminaison, mentionnés à l'article 8.

Section 2: L'aide au développement bilatérale indirecte

Art. 10

L'aide au développement belge concentre l'aide au développement bilatérale indirecte vers des organisations autres que gouvernementales, choisies par le Comité de gouvernance en respectant les conditions suivantes:

- 1° l'organisation est fondée conformément à la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité juridique aux associations sans but lucratif et aux institutions de salut public, ou est une société à but social, conformément à la loi du 13 avril 1995 concernant la modification des lois sur les sociétés commerciales, coordonnée le 30 novembre 1935;
- 2° l'organisation est autonome, selon les modalités déterminées par le Roi;
 - a) la majorité des membres des organes d'administration de ont la nationalité belge;
 - b) un représentant d'un gouvernement ou d'une organisation du pays partenaire est représenté aux organes d'administration;
 - c) l'organisation dispose d'une expérience utile et actuelle dans un ou dans plusieurs domaines d'activités;
 - d) les objectifs généraux de l'aide au développement de l'organisation rejoignent ceux indiquées aux articles 3, 4 et 5;
 - e) les domaines d'action de l'organisation concordent avec un ou plusieurs pays partenaires comme déterminés à l'art. 6 et par un ou plusieurs secteurs mentionnés à l'article 7.

Art. 11

L'organisation, autre que gouvernementale, coordonne ses actions avec le Conseil de gouvernance et rend ses comptes, toute ses informations et actions publiques.

Section 3: La collaboration multilatérale

Art. 12

De B.O.S. richt de multilaterale samenwerking op een twintigtal internationale organisaties, die worden gekozen middels een in Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit en met in achtneming van volgende voorwaarden:

- 1° alle informatie en handelingen van de organisatie is publiekelijk ter beschikking gesteld;
- 2° de algemene doelstellingen van deze internationale organisatie sluiten aan bij deze bedoeld in de artikelen 3,4 en 5;
- 3° de actiedomeinen van de internationale organisatie stemmen overeen met een of meerdere prioritaire sectoren bedoeld in artikel 7.

Afdeling 4: Humanitaire noodhulp

Art.13

De internationale humanitaire noodhulp wordt verstrekt op basis van volgende voorwaarden:

- 1° de noodhulp kadert binnen een structureel ontwikkelingsbeleid, huidig of toekomstig, gevoerd door het ontvangende land en/of door België;
- 2° de noodhulp wordt enkel verstrekt voor een initiële tijdsduur van drie maanden, door de Minister te verlengen met een additionele drie maanden.

HOOFDSTUK III

Evaluatie

Art. 14

§1 De Koning legt de instrumenten vast welke nodig zijn om de externe evaluatie te verzekeren van de B.O.S. met het oog op de naleving van Hoofdstuk I en Hoofdstuk II.

§2 De partnerlanden behouden het recht een eigen externe evaluatie van de B.O.S. door te voeren en kunnen hiervoor ondersteuning vragen van de externe evaluator.

Art. 15

De externe evaluaties worden in een openbaar rapport vastgelegd en voorgelegd aan de Kamer. De Minister is gebonden een opvolgingsrapport op te stellen dat rekening houdt met de aanbevelingen van de Kamer.

HOOFDSTUK IV

Bevoegdheidsverdeling en coördinatie

Art. 12

L'aide belge au développement cible la collaboration multilatérale sur une vingtaine d'organisations internationales, choisies par un Arrêté royal discuté au Conseil des Ministres et en tenant compte des conditions suivantes:

- 1° toute information et action de l'organisation rendue publique;
- 2° les cibles générales de cette organisation internationale rejoignent celles indiquées aux articles 3, 4 et 5;
- 3° les buts généraux de cette organisation internationale concordent avec un ou plusieurs secteurs prioritaires indiqués à l'article 7.

Section 4 : L'aide d'urgence humanitaire

Art. 13

L'aide d'urgence humanitaire est accordée sur la base des conditions suivantes:

- 1° l'aide d'urgence s'intègre dans une politique de développement structurelle, présente ou future, menée par le pays bénéficiaire et/ou par la Belgique;
- 2° l'aide d'urgence est seulement accordé pour une durée initiale de trois mois, prolongeable par le Ministre d'une période supplémentaire de trois mois.

CHAPITRE III

Evaluation

Art. 14

§1 Le Roi détermine les instruments nécessaires pour assurer l'évaluation externe de l'aide belge au développement en vue de respecter le Chapitre I et le Chapitre II.

§2 Les pays partenaires conservent leur droit d'effectuer une évaluation externe de l'aide belge au développement et peuvent pour cela demander le soutien de l'évaluateur externe.

Art. 15

Les évaluations externes sont concrétisées dans un rapport public et présentées à la Chambre. Le Ministre est tenu à rédiger un rapport de suite tenant compte des avis de la Chambre.

CHAPITRE IV

Répartition des compétences et coordination

Art. 16

Artikel 6ter Bijzondere Wet 8 augustus 1980 wordt afgeschaft.

Art. 17

De Minister verzekert de coördinatie van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking met het Ontwikkeling- en Samenwerkingsbeleid van de Europese Unie.

HOOFDSTUK V

Inwerkingtreding

Art. 18

De Wet 25 mei betreffende de Belgische Internationale Samenwerking wordt opgeheven.

**ARTIKELSGEWIJZE
COMMENTAREN****Art. 1**

In dit artikel worden de relevante begrippen van de ontwikkelingssamenwerking gedefinieerd. Een onderscheid tussen programmahulp en budgethulp wordt ingevoerd, waarbij projecthulp een onderdeel kaderend in de programmahulp wordt met als doel een meer efficiënte inzet van middelen en harmonisatie.

De definitie van goed bestuur stapt af van de traditionele, op staatsstructuren afgestemde definitie en kiest voor een definitie die vertrekt van lokale dynamieken en interactie tussen individu, gemeenschap en staat gekoppeld aan de universele rechtsprincipes. Dit geeft de partnerlanden tegelijk een grotere mate van verantwoordelijkheid en autonomie. De definitie volgt de constataties dat de traditionele benadering eerder de wil van de regering dan de wil van het volk bevoordeelt.

Art. 2

De samenwerking dient in de eerste plaats een humanistisch doel (de menselijke ontwikkeling) en wordt dus losgekoppeld van politieke doeleinden (gekenmerkt door een deterministische visie op het ideale staatsbestuur), tenzij voor zover aspecten van het bestuur de menselijke ontwikkeling zouden kunnen belemmeren.

Art. 3 – 5

De artikelen hebben als doel de conformiteit met door België ondertekende verdragen (Verklaring van Accra en Verklaring van Parijs) te waarborgen.

Art. 16

L'article 6ter de la Loi spéciale du 8 août 1980 est abrogé.

Art. 17

Le Ministre assure la coordination de l'Aide au développement belge avec la Politique de développement et de collaboration de l'Union Européenne.

CHAPITRE V

Dispositions finales

Art. 18

La loi de 25 mai concernant l'Aide au développement international belge est abrogée.

**COMMENTAIRES
DES ARTICLES****Art. 1**

Les concepts importants concernant la coopération au développement sont ici définis. Une différence entre l'aide au programme et au budget est introduite, où l'aide au projet forme une partie de l'aide au programme, avec comme objectif un investissement plus efficace des moyens et une harmonisation.

La définition de la bonne gouvernance s'éloigne de la définition traditionnelle, basée sur les structures de l'Etat, pour partir des dynamiques locales et des interactions entre individus, communauté et Etat, liée à des principes de droit universels. Par la même occasion, cette définition accroît la responsabilité et l'autonomie des pays partenaires. La définition suit la constatation que l'approche traditionnelle favorisait la volonté gouvernementale plutôt que la volonté générale.

Art. 2

La collaboration sert en premier lieu un but humaniste (le développement humain) et doit donc être indépendant d'objectifs politiques (caractérisés par une vision déterministe de la gouvernance étatique idéale), sauf dans la mesure où la politique pourrait empêcher le développement humain.

Art. 3 – 5

Ces articles ont comme but de garantir la conformité avec les traités signés par la Belgique (Déclaration de Accra et Déclaration de Paris).

Artikel 3: Volgens berekeningen van ontwikkelingseconoom Jeffrey Sachs is ongeveer 1% van het BNI van de ontwikkelde landen nodig om enkel de armste landen structureel op weg naar ontwikkeling te helpen. De ontwikkelingssamenwerking omvat echter meer dan enkel de allerarmste partnerlanden. Daarom, evenals omwille van de signaalfunctie, het humanistische doel van de ontwikkelingssamenwerking en de voordelen voor de Belgische staat stellen we voor de norm op 2% te leggen.

De jaarlijkse fluctuaties in het budget voor ontwikkelingssamenwerking, voortvloeiend uit oneigenlijke maatregelen zoals schuldkijschelingen en de politieke ratio waarin ontwikkelingsbeleid wordt gezien als een snoeipost, ondermijnen de continuïteit en de effectiviteit van de samenwerking en is in conflict met de vooropgestelde langetermijnvisie.

Artikel 4 is bedoeld om het discours van ontwikkelingssamenwerking – waarbij samenwerking op wederzijdseheid en pariteit duidt – ook in de praktijk om te zetten. Teveel nog is de ‘samenwerking’ eenzijdig door België opgelegd en uitgevoerd. Met dit artikel wordt een wederzijdse en paritaire relatie vooropgesteld, waarbij beleid gevoerd wordt op basis van vraag (uit het partnerland) en aanbod (uit de samenwerking), met samenwerking (overdracht van kennis, technieken, arbeid) en als einddoel de lokale en autonome capaciteit voor de eigen ontwikkeling.

Artikel 5 is bedoeld om het beleid dichter bij de burgers te brengen en het draagvlak te vergroten.

Art. 6

De huidige wet stelt een hele reeks (zij het vage) structurele voorwaarden voor de selectie van partnerlanden met betrekking tot hun socio-economisch en politiek bestel. Het stellen van dergelijke precondities voor de samenwerking gaat in tegen de intrinsieke doelen van de ontwikkelingssamenwerking: de nood aan armoedebestrijding en menselijke ontwikkeling stelt zich ongeacht (en misschien zelfs sterker) in landen met zwakke socio-economische of bestuurscapaciteiten. Deze wet kiest daarom voor structurele *eindtermen* (art.8) en procedurele voorwaarden in functie van de efficiëntie van de samenwerking:

Corruptie is een belangrijk probleem voor zowel de overheid als de belastingbetaler voor de goede besteding van de ontwikkelingssamenwerking.

Een relatief hoog budget voor het militaire apparaat in onderontwikkelde landen leidt de middelen weg van sectoren belangrijk voor de ontwikkeling en daarnaast is aangetoond dat grote legers de instabiliteit in fragiele landen net aanwakkeren. 2.2% is het wereldgemiddelde.

De samenwerking gebeurt via vraag en aanbod. Dit is een logisch gevolg van de soevereiniteit en pariteit van de samenwerking en bevordert de doelgerichtheid van het beleid.

Article 3 : Selon les calculs de l'économiste du développement Jeffrey Sachs, environ 1% du PNB des pays développés est nécessaire pour mettre les seuls pays les plus pauvres de manière structurelle sur la voie du développement. La collaboration au développement ne contient cependant pas uniquement les pays partenaires les plus pauvres. Pour cette raison, et également pour donner un signal, pour le but humaniste de la coopération au développement et dans l'intérêt de l'Etat belge, nous proposons d'augmenter la norme à 2%.

Les fluctuations annuelles du budget pour l'aide au développement qui sont la conséquence de fausses mesures comme des annulations de dettes et des politiques qui ont présenté le développement comme le poste par excellence dans lequel des économies étaient possibles, ont empêché la continuité et l'effectivité de la collaboration et sont contraire aux visions à long terme prônées ci-dessus.

L'article 4 a pour but de mettre en pratique le discours de la coopération au développement – où coopération implique de la réciprocité et de la parité. Aujourd'hui, cette collaboration est encore trop unilatéralement définie, imposée et appliquée par la Belgique. Avec cet article, nous proposons une relation réciproque et paritaire, avec une politique basée sur l'offre (de collaboration) et la demande (du pays partenaire), avec collaboration (transfert de connaissance, de techniques et de travail) et comme objectif final la capacité pour un développement propre, local et autonome.

Artikel 5 vise à rapprocher la politique du citoyen et à élargir l'appui dont profite l'aide au développement.

Art. 6

La loi actuelle propose un série (vague) de conditions structurelles pour la sélection des pays partenaires, de l'ordre socio-économique et politique. Poser ces conditions va à l'encontre des objectifs intrinsèques de la coopération au développement : le besoin de combattre la pauvreté et le développement humain existe indépendamment (et peut-être même plus fortement) dans les pays ayant des capacités faibles au niveau socio-économique ou administratif. Cette loi fait donc le choix de délais structurels (art. 8) et de conditions procédurales en fonction de l'efficacité de la coopération.

La corruption est un problème important tant pour le gouvernement que pour le contribuable, pour le bon investissement de la coopération au développement.

Un budget relativement élevé pour l'appareil militaire dans les pays sous-développés dévie les moyens des secteurs importants pour le développement. Il est par ailleurs démontré que de grandes armées augmentent l'instabilité des pays fragiles.

La collaboration se déroule en fonction de l'offre et de la demande. C'est une conséquence logique de la souveraineté et de la parité de la collaboration, et cela favorise une politique ciblée.

La loi actuelle donne un nombre arbitraire de 25 pays partenaires. Le premier objectif ne doit pas être la quantité (de pays) mais la qualité (l'aide substantielle).

De huidige wet geeft een arbitrair aantal van 25 partnerlanden. Het eerste doel moet niet de kwantiteit (landen), maar de kwaliteit (substantiële bijdrage) zijn. Bovendien moet de samenwerking gericht zijn op de landen die het meest nodig hebben.

Art. 7

Er wordt gekozen voor sectoren waar België expertise in bezit. De eerste drie sectoren spreken voor zich en vormen de basis van de mogelijkheid tot menselijke ontwikkeling en de capaciteit van het partnerland die zelf te ondersteunen. Daarnaast is een belangrijk probleem in veel ontwikkelingslanden het ontbreken van belastingsystemen. Die zijn belangrijk voor de creatie van een sociaal vangnet voor de burger, maar zorgen ook voor verantwoording van de overheid aan de burger. Dit komt de burger, de burgermaatschappij en het goed bestuur ten goede. Ten slotte vergroten we het draagvlak bij de burgers door de culturele informatie.

Onderzoek heeft uitgewezen dat een van de belangrijkste oorzaken van burgeroorlogen en onrust in ontwikkelende landen de ongelijkheid is op politiek, economisch en cultureel vlak tussen culturele, etnische of religieuze groepen.

Art. 8

De ontwikkelingssamenwerking kan gezien worden als een contract op gelijke basis tussen het partnerland en België. Bovendien heeft het voortijdig of op korte termijn afbreken van de samenwerking negatieve gevolgen voor de continuïteit en de ontwikkeling van de autonome capaciteit tot goed bestuur voor menselijke ontwikkeling in de partnerlanden.

Art 2(3) VN Handvest: "Alle Leden brengen hun internationale geschillen langs vreedzame weg tot een oplossing, op zodanige wijze dat de internationale vrede en veiligheid en de gerechtigheid niet in gevaar worden gebracht."

Art 2(4) VN Handvest: "In hun internationale betrekkingen onthouden alle Leden zich van bedreiging met of het gebruik van geweld tegen de territoriale integriteit of de politieke onafhankelijkheid van een staat, en van elke andere handelwijze die onverenigbaar is met de doelstellingen van de Verenigde Naties."

De afschaffing van de wederzijdse visumplicht na voltooiing van de samenwerking (dus enkel na het behalen van de eindtermen) dient als stimulans voor verdere handels- en politieke betrekkingen en als stimulans voor de partnerlanden om samenwerking (en het daaraan gekoppelde engagement voor het behalen van de eindtermen) met België aan te gaan.

Art. 9

Dit artikel heeft als doel een aantal aspecten van het beleid te depolitiseren om de efficiëntie en neutraliteit van het beleid te verhogen.

En outre, la collaboration doit se concentrer sur les pays qui en ont le plus besoin.

Art. 7

Les secteurs choisis sont ceux dans lesquels la Belgique a de l'expertise. Les trois premiers sont évidents et forment la base de la possibilité de soutenir nous-même le développement humain et la capacité du pays partenaire. Par ailleurs, un problème important dans beaucoup de pays en voie de développement est le manque d'un système d'impôts. Ce dernier est crucial pour la création d'une protection sociale pour le citoyen, mais il assure également la justification de sa politique par le gouvernement aux citoyens, ce qui est positif pour le citoyen, la société civile et la bonne gouvernance. Enfin, nous accroissons l'appui des citoyens par l'information culturelle.

Il a été prouvé qu'une cause importante de guerres civiles et de troubles dans les pays en voie de développement est l'inégalité entre les groupes culturels, ethniques ou religieux dans les domaines politiques, économiques et culturels.

Art. 8

La coopération au développement peut être vue comme un contrat sur des bases égales entre le pays partenaire et la Belgique. En outre, la rupture précoce de la coopération a des conséquences négatives pour la continuité et le développement d'une capacité autonome de bonne gouvernance pour le développement humain dans les pays partenaires.

Art. 2 (3) et (4) de la Charte des Nations Unies :

Les Membres de l'Organisation règlent leurs différends internationaux par des moyens pacifiques, de telle manière que la paix et la sécurité internationales ainsi que la justice ne soient pas mises en danger.

Les Membres de l'Organisation s'abstiennent, dans leurs relations internationales, de recourir à la menace ou à l'emploi de la force, soit contre l'intégrité territoriale ou l'indépendance politique de tout État, soit de toute autre manière incompatible avec les objectifs des Nations Unies.

La suppression de l'obligation réciproque de visa après le succès de la coopération a pour but de stimuler les relations politiques et commerciales future, et de stimuler le pays partenaire pour que la coopération soit un succès.

Art. 9

Cet article a comme objectif de depolitiser un certain nombre d'aspects des mesures pour augmenter leur efficacité et neutralité.

Art. 10

De voorwaarden verzekeren de coherentie, transparantie en efficiëntie van het ontwikkelingsbeleid uitgevoerd door de organisaties, andere dan gouvernementele, en gefinancierd door België, conform de voorwaarden in de wet voor de eigen, directe bilaterale samenwerking en de internationale verplichtingen.

Art. 11

Een belangrijke kritiek op de werking van de niet-gouvernementele organisaties is hun ongecoördineerde werking en ontransparante beleidsvoering. Organisaties die geld ontvangen van de Belgische overheid en de belastingbetaler zullen zich dan ook moeten verantwoorden en zich inschakelen in een gericht, geharmoniseerd beleid.

Art. 12

De voorwaarden verzekeren de coherentie, transparantie en efficiëntie van het ontwikkelingsbeleid uitgevoerd door de multilaterale organisaties en gefinancierd door België, conform de voorwaarden in de wet voor de eigen, directe bilaterale samenwerking en de internationale verplichtingen.

Art. 13

De huidige manier van noodhulp verlening is ten eerste arbitrair en stort het geld van de belastingbetaler in een bodemloze, ontransparante put. Ten tweede worden de nog resterende lokale dynamieken (economie, ...) vaak ondermijnd door een ondoordacht beleid (denk aan gratis voedsel op de zwarte markt en als ondergraving van de landbouwmarkt). Ten derde is er geen langetermijnvisie (denk aan Haïti).

Art. 14

De nood aan een externe evaluatie voor de ontwikkelingssamenwerking werd reeds in de jaren '90 vastgesteld, toen grootschalige fraude en inefficiëntie in de beleidsvoering aan het licht kwamen. In de Wet 25 mei 1999 werd, doormiddel van een Koninklijk Besluit, de onafhankelijke Dienst Bijzondere Evaluator opgericht door de wetgever, belast met het plannen, opstellen en opvolgen van evaluaties van de activiteiten van de federale staat die als officiële ontwikkelingshulp zijn erkend conform de definitie. De Bijzondere Evaluator blijft behouden. Desondanks is er de kritiek dat de evaluatie eenzijdig vanuit het hulpverstreckende land gevoerd wordt. Daarom wordt de mogelijkheid geopend voor een effectenevaluatie in en door het partnerland (dat het dichtsbij de lokale noden en effecten staat) in samenwerking met de Dienst Bijzondere Evaluator, teneinde de pariteit van het beleid te waarborgen.

Art. 10

Les conditions garantissent la cohérence, la transparence et l'efficacité de la politique de développement menée par les organisations, autres que gouvernementales, et financées par la Belgique, conformément à la loi, pour la coopération bilatérale directe et les obligations internationales.

Art. 11

Une critique importante concernant le fonctionnement des organisations non-gouvernementales est l'absence de coordination et le manque de transparence de leurs politiques. Les organisations qui reçoivent de l'argent du gouvernement et des citoyens belges devront justifier leurs choix et fonctionner selon une politique ciblée et harmonisée.

Art. 12

Les conditions ont pour but d'assurer la cohérence, la transparence et l'efficacité de la politique de développement mise en œuvre par les organisations multilatérales et financées par la Belgique, conformément aux conditions légales pour sa propre coopération bilatérale directe et à ses obligations internationales.

Art.13

Premièrement, la manière actuelle d'allouer l'aide est arbitraire et gaspille l'argent du contribuable. Ensuite, leur politique irréfléchie sape souvent les dynamiques locales qui subsistent encore (par exemple, distribuer de la nourriture gratuitement sur le marché noir mine le marché de l'agriculture). Enfin, il n'y a pas de vision à long terme (comme à Haïti, par exemple)

Art. 14

La nécessité d'une évaluation externe de la coopération au développement a déjà été établie dans les années '90, lorsque des fraudes à grande échelle et les politiques inefficaces sont apparues à la lumière. Dans la loi du 25 mai 1999, un Arrêté Royal a créé un service spécial d'évaluation indépendant, qui se charge du planning et du suivi des évaluations des activités de l'état fédéral qui sont reconnues comme aides au développement. L'Evaluateur Exceptionnel est maintenu. Cependant, l'évaluation est menée de manière unilatérale par l'état qui fournit de l'aide. C'est pourquoi on ouvre la possibilité d'une évaluation de l'efficacité de l'aide dans et par le pays partenaire, une évaluation qui prendrait en compte les besoins locaux et qui se ferait en coopération avec le service spécial d'évaluation, afin de garantir la parité de la politique.

Art. 15

In de huidige situatie maakt de Bijzonder Evaluator een jaarlijks verslag over aan de Minister, waarna de Minister dit verslag overzendt aan de Kamer. Om de transparantie en het draagvlak te vergroten wordt voorgesteld dit verslag eerst naar de Kamer over te sturen, die vervolgens aanbevelingen opstelt rekening houdende met het verslag, en deze doorstuurt naar de Minister die gebonden is een opvolgingsrapport op te stellen. Op deze manier wordt niet enkel een interne evaluatie van het beleid doorgevoerd maar wordt ook de transparantie en inspraak van het partnerland (zie art.14) en de burgers (via de wetgevende macht) vergroot.

Art. 16

Dit artikel heeft als doel de juridische onduidelijkheid van de huidige situatie aan te pakken en, conform de ratio van de het ontwikkelingsbeleid en de internationale verplichtingen, het beleid meer coherent te maken. Art.6ter luidt:

“Onderdelen van de ontwikkelingssamenwerking worden vanaf 1 januari 2004 overgeheveld in zoverre ze betrekking hebben op de gemeenschaps- en gewestbevoegdheden. Een bijzondere werkgroep wordt opgericht, die tot taak heeft om, in overleg met de sector en uiterlijk tegen 31 december 2002, een lijst voor te stellen van de aangelegenheden die betrekking hebben op de bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten inzake ontwikkelingssamenwerking”

Art.6ter BW werd ingevoerd in 2001 als deel van een politiek compromis (Lambermont-akkoord) in ruil voor de steun van de Volksunie (VU). Het werd de iure echter nooit geïmplementeerd maar gaf de facto wel aanleiding tot een eigen (beperkt) gewestelijk ontwikkelingsbeleid.

Uit de parlementaire stukken evenals uit het advies van de Raad van State blijkt dat het nooit de wil van de wetgever geweest is dit artikel in te voeren, dat het juridisch onduidelijk en mogelijk tegenstrijdig is, en ingaat tegen de ratio en de goede werking van de ontwikkelingssamenwerken.

Art. 15

Actuellement, le service spécial d'évaluation rédige un rapport annuel pour le Ministre, qui le transmet à la Chambre. Pour accroître la transparence et le soutien, nous proposons que ce rapport soit d'abord envoyé à la Chambre, qui rédige ensuite des propositions en tenant compte du rapport, et les transmet au Ministre, qui est tenu de rédiger un rapport de suivi. De cette manière, non seulement on effectue une évaluation de la politique menée, mais aussi on accroît la transparence ainsi que la participation de l'état partenaire et des citoyens.

Art. 16

Cet article a pour but de s'attaquer au flou juridique de la situation actuelle et, conformément à l'idée de la politique de développement et aux obligations internationales, de rendre la politique plus cohérente. L'article 6ter indique :

« Certaines parties de la coopération au développement sont, à partir du 1^{er} janvier 2004, transférées si elles concernent les compétences régionales ou communautaires. Un groupe de travail spécial est établi ; il aura pour tâche, en coopération avec le secteur et au plus tard pour le 31 décembre 2002, de présenter une liste des activités qui ont un lien avec les compétences des régions et des communautés concernant la coopération au développement ».

Un article 6ter a été introduit en 2001, suite aux accords du Lambermont, en échange du soutien de la Volksunie (VU). Il n'a jamais été implémenté de iure mais a été le germe de politiques de développement régionales. Il apparaît dans les débats parlementaires ainsi que dans l'avis du conseil d'état qu'il n'a jamais été dans la volonté du législateur d'introduire cet article, qui est juridiquement peu clair et contradictoire, et va à l'encontre de la raison d'être et du bon fonctionnement de la politique de coopération au développement.

WETSONTWERP

BETREFFENDE DE BURGERBETROKKENHEID HOUDENDE DE OPRICHTING VAN EEN PARTICIPATIEF KIESSYSTEEM

MEMORIE VAN TOELICHTING

- Een wet voor een participatief burgerschap -

Het politieke systeem zoals wij het kennen, is in crisis. Ons model van een representatieve democratie is zijn naam niet langer waardig. Het is in conflict met de groeiende moeilijkheden op elk domein van onze hedendaagse samenleving. De mooie ideologie van een trouwe, politieke vertegenwoordiging is nog nooit zo veraf geweest. De regering neemt zijn verantwoordelijkheden niet op en heeft geen begrip voor haar kiezers.

Al jarenlang worstelt de politieke klasse met zichzelf, om zich dan heruit te vinden, te ontbinden of te hervormen. Deze wisselvalligheid is boeiend, maar heeft een diepe kloof achtergelaten tussen de regering en de burgers van het Koninkrijk. Er is geen politieke representativiteit meer. De burgers zijn deze schijnvertoning beu.

Vandaag vertaalt deze politieke crisis zich dan ook in het pessimisme van de publieke opinie. De politieke kloof is immers voelbaar van de grote steden, met hun geglobaliseerde welzijn, tot in de buitenwijken. Deze lijden zichtbaar onder de crisis(sen) en ondergaan voelbaar de negatieve gevolgen van de globalisering in al haar facetten : de industriële *offshoring*, het verdwijnen van de publieke sector, de massale werkloosheid enz.

Deze crisissen en onzekerheden gaan voor de bevolking gepaard met het gevoel niet langer vertegenwoordigd te zijn door haar verkozenen, en bijgevolg haar toekomst niet langer in handen te hebben. Het groeiend gebrek aan burgerlijke participatie werd vastgesteld door velen, waaronder François Miquet-Marti, die zich verdiepte in dit onderwerp. Hij bevestigt dat in moderne democratieën het aantal burgers dat niet langer gelooft in de veranderende kracht van de politiek of in het vermogen van onze instituties om aan ieder individu te garanderen dat zijn stem telt en dat hij gehoord zal worden, groeit.

Wie als eerste op deze groeiende burgerlijke angst een antwoord zou moeten kunnen bieden, is de politiek zelf. Helaas moeten we vaststellen dat in de politieke gelederen radeloosheid schijnt te heersen.

In de representatieve democratie die onze samenleving voorstaat, worden de burgers op tijd en stond gevraagd om te gaan stemmen. Dit is echter geen volwaardig middel voor de burger om uiting te kunnen geven aan zijn angst en onzekerheden. Immers, eenmaal hij zijn stem heeft uitgebracht, heeft hij geen recht tot spreken meer.

De hier voorgestelde wet wil daarom mechanismen instellen die een betere representativiteit garanderen. We moeten het woord geven aan ieder lid van de samenleving, een grotere hoorbaarheid en zichtbaarheid verzekeren.

Daarom moet de eerste hervorming een mechanisme van directe democratie invoeren, Dit noemen we burgerinitiatief. Het moet de mogelijkheid bieden aan burgers om effectief deel te nemen aan de beleidsvorming op federaal vlak. Op Europees niveau werd dit al bewerkstelligd door het Verdrag van Lissabon. Het hoofddoel is de politieke agenda van het Koninkrijk mee kunnen bepalen. Het is tegelijkertijd een instrument om vertrouwen te creëren, de zorgen van de burgers te beantwoorden. Bovendien is het ook een dynamiserend mechanisme dat rechtstreekse communicatie mogelijk maakt.

Concreet gaat het om een poging om de politiek dichterbij de burgers te brengen, door hen toe te laten om rechtstreeks aan het federaal niveau te vragen om op te treden binnen de grenzen van haar bevoegdheden. Dankzij dit element van participatieve democratie, zal de politieke klasse zich beter bewust worden van datgene wat de burger bezighoudt.

Dit wetsontwerp wil eveneens een tweede probleem aanpakken, met name de burger bewust maken dat hij burgerlijke plichten heeft. Burgers hebben immers de neiging om te vergeten dat het stemrecht het gevolg is van meerdere sociale strijden.

Het tweede deel van dit wetsontwerp heeft dus als doel om de burger beter bekend te maken met de democratische instrumenten die hij kan gebruiken. Er moeten maatregelen genomen worden opdat de deelname aan het maatschappelijk beleid niet langer gedwongen is, maar vrijwillig. Deze maatregelen bestaan enerzijds uit het verlagen van de stemgerechtigde leeftijd - uitzonderlijk wordt het mogelijk om te stemmen voor men 18 is - en het afschaffen van de opkomstplicht.

Hierbij dient in de eerste plaats benadrukt te worden dat iedere persoon zijn onvoorwaardelijke stemrecht behoudt wanneer hij 18 is. Evenwel kan men voor deze leeftijd zijn stem uitbrengen, op voorwaarde dat men over een afdoende politiek en burgerlijk bewustzijn - en verantwoordelijkheid beschikt. Er is in geen geval sprake van discriminatie van de ene burger ten opzichte van de andere, op basis van het al dan niet slagen voor een proef, gezien het uitzonderlijk karakter van het stemrecht op deze leeftijd. De proef in kwestie test daarenboven de burgerzin en niet het IQ.

In de tweede plaats dient er gewezen te worden op de gevolgen van de door te voeren hervormingen. Er kan niet gegarandeerd worden dat er onmiddellijk resultaten zullen zijn. Er zal inderdaad een adaptatieperiode voorzien moeten worden. Op korte termijn is het goed mogelijk dat de afschaffing van de opkomstplicht leidt tot het leeglopen van de stembureaus. Op lange termijn echter, zal men kunnen vaststellen dat de burgers die opdagen, gemotiveerd en bewust zijn. Is het niet zo dat we pas de waarde van iets leren kennen wanneer we het niet meer hebben? We moeten hiervan gebruik maken om de ontmoedigde burgers te helpen om opnieuw vertrouwen te leren hebben in de macht van hun stem.

Vermoeidheid doet twifelen, in vraag stellen en wordt vertaald in een traagheid in het vervullen van de dagelijkse taken. Laten we ons niet langer onbevangen laten door politieke onhoorbaarheid. Laat ons terugkeren naar datgene wat een rechtvaardige en trouwe democratie echt betekent. Meer dan onze instellingen te verbeteren, laat ons land verenigen door het woord aan iedereen te geven en inspiratie te vinden in de mening van elk.

Samen, laat ons het burgerschap herdefiniëren.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

Johanne Hage

WETSONTWERP

HOOFDSTUK I

Definities en toepassingsgebied

Art. 1

Definities

§1 Voor de toepassing van deze wet moet worden verstaan onder:

- 1° Burgerinitiatief: een initiatief conform aan de bestaande wet dat het federaal parlement uitnodigt om in het kader van haar bevoegdheden een voorstel tot rechtshandeling te bestuderen.
- 2° Ondertekenaar: elke Belgische burger beschikkend over stemrecht die een bepaald burgerinitiatief ondersteunt door het invullen van een steunverklaring.
- 3° Voorstel tot rechtshandeling: wettelijk ontwerp ingediend bij het parlement in het kader van de huidige wet.
- 4° Organisator: elke Belgische burger beschikkend over zijn burgerlijke en politieke rechten die een burgerinitiatief uitwerkt.
- 5° Burgerschapstest: kennisproef inzake de Belgische instellingen en de federale politiek waarvan het succes de toegang tot de vervroegde stemming mogelijk maakt.
- 6° Commissie: registratieorgaan van het burgerinitiatief belast met het nagaan van de wettelijkheid van het voorstel tot rechtshandeling.

§2 Deze wet is van toepassing op Belgische burgers beschikkend over hun burgerlijke en politieke rechten die de leeftijd van wettelijke meerderjarigheid bereikt hebben.

HOOFDSTUK II

Het burgerinitiatief*Afdeling I: aanpassing van de Grondwet*

Art. 2

Toevoeging van een artikel 33bis aan de Grondwet

Wordt toegevoegd aan de Grondwet een artikel 33bis houdende:

«§1 Het burgerinitiatief nodigt het federaal parlement uit om, in het kader van zijn bevoegdheden, een voorstel tot rechtshandeling te bestuderen dat voorgedragen wordt door een Burgercomité.

§2 De wet regelt de modaliteiten van de voordracht, van de registratie en van het debat inzake het burgerinitiatief.»

PROJET DE LOI

CHAPITRE I

Définitions et champ d'application

Art. 1

Définitions

§1 Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par:

- 1° Initiative citoyenne: une initiative conforme à la présente loi invitant le Parlement fédéral à étudier, dans le cadre de ses compétences, une proposition d'acte juridique.
- 2° Signataire: tout citoyen belge possédant le droit de vote qui soutient une initiative citoyenne donnée en remplissant une déclaration de soutien.
- 3° Proposition d'acte juridique: projet de norme soumis au Parlement dans le cadre de la présente loi.
- 4° Organisateur: citoyen belge titulaire de ses droits civils et politiques prenant part au comité de citoyens élaborant l'initiative citoyenne.
- 5° Test de citoyenneté: examen de connaissance des institutions belges et de la politique fédérale dont le succès permet l'accès au vote anticipé.
- 6° Commission: Organe d'enregistrement de l'initiative citoyenne chargé de vérifier la légalité de la proposition d'acte juridique.

§2 La présente loi s'applique aux citoyens belges titulaires de leurs droits civils et politiques ayant atteint l'âge de la majorité légale.

CHAPITRE II

De l'initiative citoyenne*Section I: Modification de la Constitution*

Art. 2

Ajout d'un article 33bis à la Constitution

Est ajouté à la Constitution un article 33bis stipulant:

«§1 L'initiative citoyenne invite le Parlement fédéral à étudier, dans le cadre de ses compétences, une proposition d'acte juridique présentée par un Comité de Citoyens.

§2 La loi règle les modalités de présentation, d'enregistrement et de débat de l'initiative citoyenne.»

Afdeling II: Voorwaarden

Art. 3

Vereisten toepasselijk op ondertekenaars

§1 De ondertekenaars zijn Belgische burgers bij leeftijd om te stemmen bij wetgevende verkiezingen, volgens de bepalingen van deze wet.

§2 Een burgerinitiatief moet, om te kunnen worden geregistreerd, door minstens dertigduizend ondertekenaars onderschreven zijn.

§3 Een burgerinitiatief bevat ondertekenaars afkomstig uit elk van de tien provincies alsook uit het tweetalig taalgebied Brussel-Hoofdstad.

§4 Een burgerinitiatief wordt enkel toegestaan indien elke provincie en het tweetalig taalgebied Brussel-Hoofdstad vertegenwoordigd wordt door minstens vier procent van het totaal aantal ondertekenaars.

Art. 4

Vereisten toepasselijk op organisatoren

§1 De organisatoren zijn Belgische burgers oud genoeg om te stemmen bij wetgevende verkiezingen volgens de nieuwe bepalingen van deze wet.

§2 De organisatoren vormen een burgercomité samengesteld uit minstens één vertegenwoordiger per provincie en voor het Gewest Brussel-Hoofdstad.

De organisatoren duiden een vertegenwoordiger en een opvolger aan (hierna aangeduid als "contactpersonen") die het contact verzekeren tussen het burgercomité en de Commissie gedurende de hele procedure. Zij zijn in staat om zich uit te drukken en te handelen in naam van het burgercomité.

Art. 5

Registratievoorwaarden voor een burgerinitiatief

§1 Wat de registratie van een voorstel tot burgerinitiatief betreft, onderzoekt de Commissie slechts de gegevens die betrekking hebben op de ondertekenaars en op de leden van het burgercomité volgens de artikelen 3 en 4 van deze wet.

§2 De organisatoren leggen elk stuk voor dat geacht wordt de voorwaarden in de artikelen 3 en 4 te vervullen.

§3 De Koning regelt elke andere wettelijke bepaling.

Afdeling III: Procedure

Art. 6

Registratieverplichting van een burgerinitiatief

§1 Voordat zij overgaan tot het verzamelen van steunverklaringen voor een burgerinitiatief bij de ondertekenaars, registreren de organisaties het voornoemde initiatief bij de Commissies, hierbij

Section II: Conditions

Art. 3

Exigences applicables aux signataires

§1 Les signataires sont des citoyens belges en âge de voter aux élections législatives, conformément aux dispositions de la présente loi.

§2 Une initiative citoyenne, pour être enregistrable, est signée par au moins trente milles signataires.

§3 Une initiative citoyenne comprend des signataires issus de chacune des dix provinces ainsi que de la Région linguistique bilingue de Bruxelles-Capitale.

§4. Une initiative citoyenne n'est admissible pour autant que chaque province ainsi que la Région linguistique bilingue de Bruxelles-Capitale soit représentée par au moins quatre pourcent des signataires totaux.

Art. 4

Exigences applicables aux organisateurs

§1 Les organisateurs sont des citoyens belges en âge de voter aux élections législatives conformément aux nouvelles dispositions de la présente loi.

§2 Les organisateurs constituent un comité de citoyens composé d'au moins un représentant par province et de la Région de Bruxelles-Capitale.

Les organisateurs désignent un représentant et un suppléant (ci-après dénommés "personnes de contact") qui assurent la liaison entre le comité de citoyens et la Commission tout au long de la procédure et qui sont habilités à s'exprimer et à agir au nom du comité de citoyens.

Art. 5

Conditions d'enregistrement d'une initiative citoyenne

§1 Aux fins de l'enregistrement d'une proposition d'initiative citoyenne, la Commission n'examine que les informations relatives aux signataires et aux membres du comité des citoyens conformément aux articles 3 et 4 de la présente loi.

§2 Les organisateurs produisent toute pièce susceptible de satisfaire les conditions des articles 3 et 4.

§3 Toute autre dispositions légale est réglée par le Roi.

Section III: Procédure

Art. 6

Obligation d'enregistrement d'une initiative citoyenne

§1 Avant d'entamer la collecte des déclarations de soutien d'une initiative citoyenne auprès des signataires, les organisateurs enregistrent la dite initiative auprès de la Commission, en fournissant les

verstrekken zij de gegevens beschreven in de bijlage, met name wat het voorwerp en de doelstellingen van het burgerinitiatief betreft.

Deze gegevens worden verstrekt in één van de officiële talen van België en hiertoe door de Commissie gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad (hierna aangeduid als «register»).

De organisatoren verstrekken, tot doel van het register, regelmatig herziene gegevens betreffende de ondersteuning en de financiering van het burgerinitiatief betreffen.

§2 De Commissie noteert het burgerinitiatief in het register onder een uniek registratienummer binnen een termijn van drie weken volgend op de ontvangst van de gegevens van de gegevens in artikel 6 § 1 van deze wet indien de volgende voorwaarden vervuld zijn:

- 1° het burgercomité is samengesteld en de contactpersonen zijn aangesteld volgens de bepalingen voorzien door de Koning;
- 2° het voorstel tot burgerinitiatief ligt niet manifest buiten het bevoegdheidsgebied van het federaal parlement;
- 3° het voorstel tot burgerinitiatief is niet manifest wederrechtelijk, verzonnen of ergerlijk;
- 4° het voorstel tot burgerinitiatief is niet manifest strijdig met de waarden van de Unie zoals uitgedrukt in artikel 2 van het verdrag betreffende de Europese Unie.

§3 De Commissie weigert de registratie indien de voornoemde voorwaarden niet vervuld zijn.

De Commissie motiveert haar beslissing volgens de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

§4 Een burgerinitiatief dat geregistreerd is wordt aan het publiek bekendgemaakt door publicatie in het Belgisch Staatsblad. Zonder afbreuk aan hun rechten in naam van het reglement, hebben de betrokken personen het recht om te verzoeken hun persoonlijke gegevens uit het register te verwijderen na het verstrijken van een termijn van twee jaar volgend op de registratiedatum van een voorstel tot burgerinitiatief.

§5 Op elk moment voor de voorlegging van de steunverklaringen kunnen de organisatoren een voorstel tot burgerinitiatief intrekken dat geregistreerd is. In een dergelijk geval wordt een vermelding hiervan ingeschreven in het register.

Art. 7

Voorlegging van een burgerinitiatief aan de Commissie

Na het verkrijgen van de steun van de ondertekenaars, en indien het geheel van de procedures en pertinente voorwaarden voorzien in dit reglement zijn gerespecteerd, kunnen de organisatoren het initiatief voorleggen aan het federaal parlement, door het bijvoegen van de gegevens betreffende de ondersteuning en de financiering verkregen voor dit initiatief.

informations décrites à l'annexe I, notamment en ce qui concerne l'objet et les objectifs de l'initiative citoyenne.

Ces informations sont fournies dans une des langues officielles belges et publiées sur le Moniteur belge par la Commission à cet effet (ci-après dénommé «registre»).

Les organisateurs fournissent, aux fins du registre, des informations régulièrement mises à jour sur les soutiens et le financement de l'initiative citoyenne.

§2 La Commission inscrit l'initiative citoyenne au registre sous un numéro d'enregistrement unique dans un délai de trois semaines à compter de la réception des informations visées à l'article 6 § 1 de la présente loi pour autant que les conditions suivantes soient remplies:

- 1° le comité des citoyens a été constitué et les personnes de contact ont été désignées conformément aux dispositions prévues par le Roi;
- 2° la proposition d'initiative citoyenne n'est pas manifestement en dehors du cadre des compétences du Parlement fédéral;
- 3° la proposition d'initiative citoyenne n'est pas manifestement abusive, fantaisiste ou vexatoire;
- 4° la proposition d'initiative citoyenne n'est pas manifestement contraire aux valeurs de l'Union telles qu'énoncées à l'article 2 du traité sur l'Union européenne.

§3 La Commission refuse l'enregistrement si les conditions énoncées ne sont pas remplies.

La Commission motive sa décision conformément à la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs.

§4 Une initiative citoyenne qui a été enregistrée est portée à la connaissance du public par publication au Moniteur belge. Sans préjudice de leurs droits au titre du règlement, les personnes concernées ont le droit de demander le retrait de leurs données à caractère personnel du registre après expiration d'un délai de deux ans à compter de la date d'enregistrement d'une proposition d'initiative citoyenne.

§5 À tout moment avant la présentation des déclarations de soutien, les organisateurs peuvent retirer une proposition d'initiative citoyenne qui a été enregistrée. Dans un tel cas, une mention à cet effet est inscrite dans le registre.

Art. 7

Présentation d'une initiative citoyenne à la Commission

Après avoir obtenu le soutien des signataires, et pour autant que l'ensemble des procédures et conditions pertinentes prévues dans le présent règlement ait été respecté, les organisateurs peuvent présenter l'initiative citoyenne au Parlement fédéral, en lui adjoignant des informations relatives à tout soutien et tout financement obtenu pour cette initiative.

Deze gegevens worden gepubliceerd in het register. Het bedrag aan ondersteuning en financiering verkregen boven deze te verstrekken gegevens is identiek aan het bedrag voorzien in het Koninklijk Besluit betreffende het statuut en de financiering van politieke partijen op het federaal niveau.

Voor de uitwerking van dit artikel, dienen de organisatoren een formulier te gebruiken, waarvan de modaliteiten door de Koning worden bepaald, en dienen ze het voor te leggen in papieren of elektronische vorm, aangevuld met kopijen van de (voorziene) certificaten.

Art. 8

Procedure voor het onderzoek van een burgerinitiatief door de Commissie

§1 Wanneer de Commissie een burgerinitiatief ontvangt:

- 1° publiceert zij dit binnen een termijn van twee weken in het register;
- 2° ontvangt zij de organisatoren om hen de mogelijkheid te geven in detail de vragen aangekaart door het burgerinitiatief voor te stellen;
- 3° dient zij een bespreking op inzake de wettelijkheid van de handeling, een mening inzake de opportuniteit, binnen een termijn van drie maanden, alsook haar juridische bevindingen inzake het burgerinitiatief.

§2 De juridisch conclusies inzake het burgerinitiatief geformuleerd door de Commissie worden meegedeeld aan de organisatoren, aan het federaal parlement en aan de Raad, in de vorm van een persmededeling of van een publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Art. 9

Beroep bij de Raad van State

De organisatoren kunnen een beroep instellen tegen de beslissing van de Commissie bij de Afdeling wetgeving van de Raad van State.

Art. 10

Sancties

In geval van een inbreuk op deze wet, en in het bijzonder in geval van:

- 1° valse verklaringen ingediend door de organisatoren en/of
 - 2° frauduleus gebruik van gegevens,
- kunnen de organisatoren bestraft worden met de sancties vervuld in de artikelen 441-1 en 441-6 van het Strafwetboek betreffende vervalsingen en het gebruik van vervalsingen.

Ces informations sont publiées dans le registre. Le montant des soutiens et financements obtenus de toutes sources au-delà duquel ces informations doivent être fournies est identique à celui prévu dans l'arrêté royal relatif au statut et au financement des partis politiques au niveau fédéral.

Aux fins du présent article, les organisateurs utilisent le formulaire dont les modalités sont déterminées par le roi et le présentent complété, accom-pagné de copies, sur papier ou sous forme électronique, des certificats prévus.

Art. 8

Procédure d'examen d'une initiative citoyenne par la Commission

§1 Lorsque la Commission reçoit une initiative citoyenne:

- 1° elle la publie dans un délai de deux semaines au registre;
- 2° elle reçoit les organisateurs afin de leur permettre d'exposer dans le détail les questions soulevées par l'initiative citoyenne;
- 3° elle remet un compte rendu sur la légalité du procédé ainsi qu'un avis sur l'opportunité, dans un délai de trois mois ses conclusions juridiques sur l'initiative citoyenne

§2 Les conclusions juridiques de l'initiative citoyenne formulées par la Commission sont notifiées aux organisateurs ainsi qu'au Parlement fédéral et au Conseil, sous forme de communiqué de presse ou publication au moniteur belge.

Art. 9

Recours devant le Conseil d'Etat

Les organisateurs peuvent intenter un recours de la décision de la Commission auprès de la Section de législation du Conseil d'Etat.

Art. 10

Sanctions

En cas d'infraction à la présente loi et, en particulier, en cas:

- 1° de fausses déclarations faites par les organisateurs et/ou
 - 2° d'utilisation frauduleuse de données,
- les organisateurs s'exposent aux sanctions prévues dans les articles 441-1 et 441-6 du Code pénal relatifs au faux et à l'usage de faux.

HOOFDSTUK III

Wettelijke kiesleeftijd*Afdeling I: Toepassingsgebied*

Art. 11

Persoonlijk toepassingsgebied

§1 Deze wet is van toepassing op elke Belgische burger beschikkende over zijn burgerlijke en politieke rechten.

§2 Het stemrecht wordt voortijdig toegekend aan burgers die de volle leeftijd van zestien jaar bereikt hebben, die zich niet bevinden in één van de wettelijke uitsluitingsgronden en die geslaagd zijn in de burgertest zoals bedoeld in artikel 13 van deze wet.

Art. 12

Materieel toepassingsgebied

Het kiesrecht voor de minderjarigen van minstens zestien jaar oud is beperkt tot de federale wetgevende macht en strekt zich niet uit tot de federale entiteiten.

Afdeling II: Burgerschapstest

Art. 13

Burgerschapstest

Elke jongere die de volle leeftijd van zestien jaar bereikt heeft, kan deelnemen aan de burgerschapstest om voortijdig aan de verkiezingen voor de federale wetgevende macht te kunnen deelnemen.

In geval van geslaagd zijn, is hij onderworpen aan dezelfde verplichtingen als elke burger die volledig beschikt over zijn burgerlijke en politieke rechten.

Art. 14

Inhoud van de test

De burgerschapstest omvat :

- 1° de geschiedenis en de evolutie van de Belgische politieke instellingen,
- 2° de evolutie van de Belgische democratie,
- 3° de federale politieke actualiteit,
- 4° de Europese constructie en zijn waarden.

Art. 15

Burgerschapscursus

Elke jongere kan, indien hij dat wenst, deelnemen aan burgerschapscursussen ingericht door de Staat om zijn kennis te verdiepen inzake de Belgische instellingen en de federale politiek.

CHAPITRE III

Age légal de vote*Section I : Champ d'application*

Art. 11

Champ d'application personnel

§1 La présente loi est d'application pour tout citoyen belge jouissant de ses droits civils et politiques.

§2 Aux citoyens âgés de seize ans accomplis, ne se trouvant pas dans l'un des cas d'exclusion de la loi et ayant réussi le test de citoyenneté visé à l'article 13 de la présente loi, est octroyé anticipativement l'exercice du droit de vote.

Art. 12

Champ d'application matériel

Le droit de vote pour les mineurs âgés de seize ne s'applique qu'au pouvoir législatif fédéral et non à ses entités fédérées.

Section II : Test de citoyenneté

Art. 13

Test de citoyenneté

Tout jeune âgé de seize ans accomplis peut se soumettre au test de citoyenneté pour participer anticipativement aux scrutins du pouvoir législatif fédéral.

En cas de réussite, il est soumis aux mêmes obligations que tout citoyen jouissant pleinement de ses droits civils et politiques.

Art. 14

Contenu du test

Le test de maturité porte sur :

- 1° l'histoire et l'évolution des institutions politiques belges,
- 2° l'évolution de la démocratie belge,
- 3° l'actualité politique fédérale,
- 4° la construction européenne et ses valeurs.

Art. 15

Cours de citoyenneté

Tout jeune peut, s'il le désire, assister aux cours de citoyenneté dispensés par l'Etat dans le but d'approfondir sa connaissance des institutions belges et de la politique fédérale.

De wettelijke bepalingen betreffende organisatie en de werking van de burgerschapscursussen worden vastgelegd door de Koning.

Afdeling III : Burgers die de wettelijke pensioenleeftijd bereikt hebben

Art.16

§1 Elke burger die de wettelijke pensioenleeftijd bereikt heeft kan, indien hij dat wenst, deelnemen aan de burgerschapstest bedoeld in artikel 13 van deze wet in de vijf jaar volgende op de wettelijke pensioenleeftijd.

§2. De test bedoeld in artikel 16 §1 kan elke vijf jaar worden vernieuwd.

HOOFDSTUK IV

Kiesplicht

Art. 17

Aanpassing van artikel 62 van de Grondwet

Artikel 62 van de Grondwet wordt vervangen als volgt: «De samenstelling van de kiescolleges wordt geregeld bij wet.

De verkiezingen worden gehouden door middel van het proportionele vertegenwoordigingsmodel dat de wet bepaalt. De stemming is verplicht, behalve voor de uitzonderingen die de wet bepaalt, en is geheim. Zij vindt plaats in de gemeente, behalve voor de uitzonderingen te bepalen door de wet».

Art. 18

§1 De oproeping van de kiezer gaat vergezeld van een kiesverklaring ingevuld door de kiezer in geval deze weigert om te stemmen in de wetgevende verkiezingen voor dewelke de oproeping hem is toegezonden.

§2 Elke burger die niet uitdrukkelijk zijn weigering om te stemmen geformuleerd heeft, is onderworpen aan de strafbepalingen van artikel 207 tot 210 van het Kieswetboek van 12 april 1894.

Art. 19

Strafrechtelijke bepalingen

Elke kiezer die niet stemt en die geen geldig excuus voorlegt aan de vrederechter word hierdoor onderworpen aan een geldboete van 25 tot 50 euro, volgens artikel 210 van de Kieswet.

Les dispositions légales relatives à l'organisation et au fonctionnement des cours de citoyenneté sont réglées le Roi.

Section III : Citoyens ayant atteints l'âge légal de la retraite

Art. 16

§1 Tout citoyen ayant atteint l'âge de la retraite légale pourra, s'il le désire, se soumettre au test de citoyenneté visé à l'article 13 de la présente loi endéans les cinq ans qui suivent l'âge légal de la retraite.

§2. Le test visé à l'article 16 §1 peut être renouvelé tous les cinq ans.

CHAPITRE IV

Obligation de vote

Art. 17

Modification de l'article 62 à la Constitution

L'article 62 de la Constitution est remplacé comme suit: «La constitution des collèges électoraux est réglée par la loi.

Les élections se font par le système de représentation proportionnelle que la loi détermine.

Le vote est obligatoire, sauf les exceptions que la loi détermine, et secret. Il a lieu à la commune, sauf les exceptions à déterminer par la loi».

Art. 18

§1 La convocation de l'électeur est accompagnée d'une déclaration de vote remplie par l'électeur pour le cas où celui-ci refuserait de voter aux élections législatives pour lesquelles la dite convocation lui a été communiquée.

§2 Tout citoyen n'ayant pas explicitement formulé son refus de vote est soumis aux sanctions légales prévues par articles 207 à 210 du code électoral du 12 avril 1894.

Art. 19

Dispositions pénales

Tout électeur qui ne vote pas et qui ne présente pas d'excuse valable au juge de paix est, alors, passible d'une amende de 25 à 50 euros, conformément à l'article 210 du Code électoral.

Art. 20

Plichten van de bijzitters

§1 De bijzitters van elk bureau worden aangesteld volgens de bepalingen van artikel R44 van de Kieswet.

§2 De burger die zijn intentie om zich niet aan te bieden als kiezer heeft ingediend, is niet meer onderworpen aan de wettelijke bepalingen van de Kieswet inzake bijzitters.

HOOFDSTUK V

Diverse bepalingen

Art. 21

Alle noodzakelijke maatregelen ter uitvoering van deze wet worden genomen door de Koning.

Art. 22

Opheffingen

De volgende wetten worden opgeheven of aangepast:

- 1° Artikel 61 van de Grondwet
- 2° Artikel 180 van de Kieswet houdende de kiesplicht opgelegd aan alle Belgen beantwoordend aan de voorwaarden van het kiespubliek en ingeschreven in de bevolkingsregisters.

Art. 23

Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2014.

Art. 20

Devoirs des assesseurs

§1 Les assesseurs de chaque bureau sont désignés conformément aux dispositions de l'article R44 du code électoral.

§2 Le citoyen ayant notifié sur sa déclaration de vote son souhait de ne pas se présenter en tant qu'électeur, n'est plus soumis aux dispositions légales du code électoral relatif aux assesseurs.

CHAPITRE V

Dispositions finales

Art. 21

Toutes les mesures nécessaires à l'exécution de la présente loi seront prises par le Roi.

Art 22

Abrogations

Les lois suivantes sont abrogées ou modifiées :

- 1° L'article 61 de la Constitution
- 2° L'article 180 du Code électoral régissant l'obligation de vote s'imposant à tous les Belges répondant aux conditions de l'électorat et inscrits aux registres de la population.

Art 23

Entrée en vigueur

La présente loi entre en vigueur à partir du 1er janvier 2014.

BIJLAGE

VEREISTE GEGEVENS VOOR DE REGISTRATIE VAN EEN
VOORSTEL TOT BURGERINITIATIEF

De volgende gegevens dienen te worden verstrekt om een voorstel tot burgerinitiatief te registreren in het register van de Commissie:

- 1° de titel van het voorstel tot burgerinitiatief, in maximum 100 tekens;
- 2° het voorwerp, in maximum 200 tekens;
- 3° de beschrijving van de doelstellingen van het voorstel tot burgerinitiatief in dienst van dewelke de Commissie wordt aangespoord om te handelen, in maximum 500 tekens;
- 4° de verdragsbepalingen die de organisatoren relevant achten voor de voorgestelde actie;
- 5° de volledige naam, het postadres, de nationaliteit en de geboortedatum van de zeven leden van het burgerinitiatief, met een specifieke vermelding van de vertegenwoordiger en van zijn opvolger en van hun emailadressen.
- 6° alle bronnen van ondersteuning en financiering voor het voorstel tot burgerinitiatief op het moment van de registratie;

De organisatoren kunnen in de bijlage gedetailleerdere gegevens bijvoegen inzake het voorwerp, de doelstellingen en de context van het voorstel tot burgerinitiatief. Zij kunnen eveneens, indien zij dat wensen, een ontwerp tot rechtshandeling indienen.

ARTIKELSGEWIJZE
COMMENTAREN

Art. 1

Dit artikel dient om de belangrijke begrippen van de hervormingen te definiëren. Alle begrippen met betrekking tot een participatief kiessysteem zullen een wettelijke definitie krijgen, die soms op die van de Europese Unie zal lijken.

Art. 2

Dit artikel werkt de wetgeving bij als gevolg van De invoering van het wetsontwerp.

Art. 3

Dit artikel specificeert de verschillende modaliteiten en eisen toepasselijk op de ondertekenaar van een burgerinitiatief.

Alleen burgers die over de Belgische nationaliteit beschikken en die het recht hebben om te stemmen bij de federale verkiezingen zullen mogen ondertekenen. Er wordt daarenboven gespecificeerd dat een burgerinitiatief moet ondersteund worden door minstens drieduizend ondertekenaars. Dit initiatief moet inderdaad het geheel van de Belgische bevolking vertegenwoordigen.

ANNEXE

INFORMATIONS REQUISES POUR L'ENREGISTREMENT D'UNE
PROPOSITION D'INITIATIVE CITOYENNE

Les informations suivantes doivent être fournies en vue de l'enregistrement d'une proposition d'initiative citoyenne au registre de la Commission:

- 1° l'intitulé de la proposition d'initiative citoyenne, en 100 caractères au maximum;
- 2° son objet, en 200 caractères au maximum;
- 3° la description des objectifs de la proposition d'initiative citoyenne pour lesquels la Commission est invitée à agir, en 500 caractères au maximum;
- 4° les dispositions des traités que les organisateurs jugent pertinentes pour l'action proposée.
- 5° les noms entiers, adresses postales, nationalités et dates de naissance des sept membres du comité des citoyens, avec une mention spécifique du représentant et de son suppléant ainsi que de leurs adresses électroniques.
- 6° toutes les sources de soutien et de financement apportés à la proposition d'initiative citoyenne au moment de l'enregistrement ;

Les organisateurs peuvent joindre en annexe des informations plus détaillées sur l'objet, les objectifs et le contexte de la proposition d'initiative citoyenne. Ils peuvent également, s'ils le souhaitent, soumettre un projet d'acte juridique.

COMMENTAIRES
DES ARTICLES

Art. 1

Cet article sert à définir les notions fondamentales des réformes. Toutes les notions relatives à un système électoral participatif recevront une définition légale. Certaines s'apparentent à celles utilisées par l'Union Européenne.

Art. 2

Cet article met à jour la législation au vu de l'instauration du projet de loi.

Art. 3

Cet article spécifie les différentes modalités/exigences applicables aux signataires d'une initiative citoyenne. Il vise une détermination claire et précise de la conformité d'une initiative citoyenne en vue de sa recevabilité par le Parlement fédéral.

Par cet article, il est stipulé que les initiatives citoyennes ne seront recevables que par des citoyens jouissant de la nationalité belge et pouvant voter aux élections législatives.

En outre, il est spécifié qu'une initiative citoyenne doit être soutenue par, au moins, trente milles signataires.

Er moet dus een proportioneel evenwicht in elk van de tien provincies aanwezig zijn, alsook in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Art. 4

Dit artikel heeft als doel het definiëren van de eisen waaraan de organisatoren moeten voldoen. Deze zijn meestal de starters van een burgerinitiatief. Zij zullen een dossier samenstellen met het oog op de ontvankelijkheid van het voorstel door het federaal parlement. Ze zullen de communicatie verbeteren door contactpersonen te kiezen. Deze zullen de contacten onderhouden met de commissie van het federaal parlement.

Deze contactpersoon zullen eveneens de taak hebben om het woord te voeren voor de verschillende instellingen of organisatie om hun burgerinitiatief te verdedigen. Ze spreken in naam van het burgercomité. De commissie is een orgaan opgericht in het federaal parlement, belast met de beoordeling van de ontvankelijkheid van het burgerinitiatief.

Art. 5

Dit artikel specificeert de registratievoorwaarden van een burgerinitiatief. De commissie zal alle stukken door de organisatoren voorgelegd analyseren die pertinent zijn voor de ontvankelijkheid van het dossier. De Commissie zal alle noodzakelijke stukken die organisatoren aan het dossier hebben toegevoegd, analyseren.

Art. 6

Dit artikel somt alle praktische details op met betrekking tot het burgerinitiatief, van de registratie tot het beroep voor de Raad van State. De registratie gaat vooraf aan het verzamelen van de verklaringen tot ondersteuning van een initiatief. Hierdoor wordt het initiatief officieel gemaakt.

De organisatoren zijn in deze context verplicht om regelmatig informatie te geven over de ondersteuning en de financiering van het burgerinitiatief. Een burgerinitiatief is in geen geval een instrument dat voor dubieuze doelstellingen kan worden gebruikt.

Elk misbruik, of elke dubieuze of geheime ondersteuning wordt gesanctioneerd door een onherroepbare weigering van het burgerinitiatief door de commissie van het federaal parlement.

De cette spécification, une crédibilité sera donnée. L'initiative citoyenne doit être représentative de l'ensemble de la population belge. C'est toujours de la même ligne de conduite que les signataires d'une initiative citoyenne doivent remplir une certaine proportion pour chacune des dix provinces belges ainsi que la région linguistique bilingue Bruxelles-Capitale.

Art. 4

Cet article vise à définir les exigences auxquelles les organisateurs doivent satisfaire. Pour optimiser l'action d'une initiative citoyenne, il est optimal de reconnaître clairement les personnes de référence (organisateurs) des signataires. Ceux-ci sont, généralement, les précurseurs de l'initiative citoyenne qui vont dès lors constituer le dossier en vue de la recevabilité de leur projet par le Parlement fédéral. Au sein, de ces investigateurs, ils optimiseront leur communication et leur organisation par l'élection de "personnes de contact". Celles-ci seront les personnes directes en relation avec la Commission du Parlement fédéral.

Les "personnes de contact" sont également là pour prendre la parole devant diverses institutions ou organisations pour défendre leur initiative citoyenne. Ils parlent au nom du comité des citoyens.

La Commission est un organe au sein du Parlement fédéral chargé de recevoir l'initiative citoyenne et de juger sa recevabilité. Elle a le devoir d'analyser la conformité de la procédure et des exigences de l'action et de notifier ces remarques, réserves ou autres dans les délais définis par le projet de loi.

Art. 5

Cet article spécifie les conditions d'enregistrement d'une initiative citoyenne. Il est défini, par la loi, qu'une initiative citoyenne devra être reçue par la Commission qui est chargée de la juger en ce qui concerne sa conformité.

La Commission analysera aussi toutes les pièces que les organisateurs de l'initiative citoyenne pertinents à l'admission de leur dossier.

Art. 6

Cet article liste les détails pratiques de l'initiative citoyenne allant de son enregistrement à un recours devant le Conseil d'Etat. Son enregistrement précède la collecte des déclarations de soutien d'une initiative. Par là, les organisateurs rendent officielles leurs démarches.

Dans ce contexte, les organisateurs sont contraints de donner régulièrement des informations sur les soutiens et financement de l'initiative citoyenne. En effet, une initiative citoyenne n'est, en aucun cas, un outil dont certains organismes pourront se servir à des fins douteuses.

Tout abus, ou tout soutien, suspect ou caché sera dès lors sanctionné par un refus incontestable de l'IC par la Commission du Parlement fédéral.

Art. 11

Dit artikel heeft als doel de grondwet aan te vullen met betrekking tot de wettelijke leeftijdsgerechtigde leeftijd. Elke burger geniet op zijn 18-jarige leeftijd van politieke rechten, onvoorwaardelijk. Zou hij vroeger van dit recht willen genieten, zal hij echter dan de voorwaarden door deze wet gedefinieerd moeten naleven. Zou hij niet slagen, dan behoudt hij zijn stemrecht vanaf de leeftijd van 18 jaar, zonder voorwaarden.

Art 17 en volgende

Deze artikelen laten toe aan de burgers om de opkomstplicht te ontwijken door een administratieve procedure.

Art. 11

Cet article vise à compléter la Constitution en matière d'âge légal de vote. Tout citoyen jouit à dix-huit ans de ses droits politiques. Inconditionnellement. Toutefois, s'il désire jouir de ce droit de vote plus tôt que l'âge légal initial, il devra respecter les conditions définies par la présente loi. En cas d'échec de son octroi de vote anticipé, il conserve son droit de vote à l'âge de dix-huit ans de manière inconditionnelle.

Art 17 et suivants

Ces articles régissent l'obligation de vote en permettant au citoyen de déroger à cette obligation par une procédure administrative.

WETSONTWERP

TOT REGELING VAN DE ZWANGERSCHAP-VOOR-EEN-ANDER

MEMORIE VAN TOELICHTING

Anno 2013 zijn de fundamenteën van het traditionele gezinsleven stevig door elkaar geschud. De familiale relaties in onze samenleving kenmerken zich door een groeiend emotioneel maar ook genetisch existentialisme. Ouder-kind relaties worden al lang niet meer bepaald door het al dan niet aanwezig zijn van een bloedband. Het huidige wetgevend kader, dat zijn oorsprong vindt in Napoleons “moderne” maatschappijvisie, holt dan ook tevergeefs de feiten achterna.

Draagmoederschap, in het wetsontwerp “zwangerschap-voor-een-ander” genoemd, is een praktijk die in België door politici en parlementsleden geschuwd wordt omwille van haar complexe sociale realiteit. Maar het is juist de taak van de wetgever om lacunes in de wet op te vangen en een consensus te vinden tussen feit en recht.

Feit is dat kinderloosheid niet langer wordt geaccepteerd als een lotsbestemming. Een sterke die niet vervuld kan worden door medische tussenkomst, leidt al te vaak tot schrijnende situaties waarbij koppels een beroep doen op buitenlandse draagmoeders, zonder zekerheid het verwekte kind ooit thuis te mogen verwelkomen. Zaken als *Baby D* en die rond de kleuter *Samuel* zijn de meest recente voorbeelden van hoe fout het kan lopen als een groeiend maatschappelijk fenomeen geen voet aan wal krijgt op wetgevend niveau.

Daar de praktijk van draagmoederschap zich in de grijze zone bevindt - noch toegelaten noch bij wet verboden - is het aan de rechter om te oordelen over de wettigheid van overeenkomsten en de gevolgen die hij hieraan wenst te geven. Als gevolg hiervan blijft de rechtsonzekerheid groot.

Om tegemoet te komen aan de stijgende vraag naar een eenduidige regeling, zijn al talloze initiatieven tot genomen. Maar de politieke wil blijkt simpelweg niet groot genoeg. Of durft men niet?

Dit wetsontwerp is dan ook ambitieus in zijn opzet: de praktijk van zwangerschap-voor-een-ander bij wet toelaten, binnen een specifiek daarvoor gecreëerd juridisch kader.

De krachtlijnen van het voorstel zijn :

- zwangerschap-voor-een-ander wordt enkel toegelaten in het geval waarin de draagmoeder geen enkele genetische band heeft met het wenskind;
- het staat open voor alleenstaanden en al dan niet gehuwde koppels, ongeacht het geslacht;
- de medische behandeling vindt plaats in daartoe door de Koning erkende fertiliteitscentra, die over een multidisciplinair team van experts beschikken om de wensouders en de draagmoeder op alle mogelijke vlakken te begeleiden gedurende de hele zwangerschap;
- de Centra kunnen een begeleiding weigeren indien de wettelijke voorwaarden niet vervuld zijn of indien ze het strijdig oordelen met het welzijn van een van de partijen, de zogeheten gewetensclausule;
- er worden duidelijke voorwaarden opgelegd om draagmoeder dan wel wensouder te zijn;
- de rechten en plichten van elke partij worden in een extensieve overeenkomst inzake zwangerschap-voor-een-ander vastgelegd, door de Koning uit te werken;
- het ingebouwd formalisme van de aanvraag tot begeleiding en de overeenkomst, vrijwaart de belangen van elke partij;

- het afstammingsrecht wordt gewijzigd in de zin dat de wensouders als ouders genoteerd worden, het Belgisch recht redeneert momenteel immers quasi uitsluitend vanuit een bio-fysiek gegeven: de vrouw die bevalt wordt automatisch gezien als de juridische moeder van het kind.

Naast het legaliseren van de altruïstische praktijk van draagmoederschap, wordt een verbod ingevoerd op zijn commerciële variant. Immers, de solidariteitsoverweging staat centraal. Economische of opportunistische motieven zijn uit den boze. Commercialisering zou leiden tot een verhoogde kost voor wensouders en uitbuiting van vrouwen in kwetsbare posities.

Dit neemt niet weg dat draagmoeders vergoed worden voor kosten die de zwangerschap met zich meebrengt. Deze worden door de wensouders op zich genomen. Om de dunne lijn tussen kostenvergoedingen en een economische "prijs" te bewaken, zal de Koning een lijst opstellen.

Het luidt geen twijfel dat er meerdere grenzen nauwlettend zullen moeten bewaakt worden. In het wetsontwerp zijn daartoe al enkele mechanismen ingebouwd. De strenge aanvraagprocedure en intensieve begeleiding van zij die bij een zwangerschap-voor-anderen-betrokken zijn, is cruciaal. De fertiliteitscentra spelen een belangrijke rol. In hun functie staat het hun ook vrij beroep te doen op de gewetensclausule.

Het beschreven wetsontwerp heeft dus als doel een duidelijke regeling in te voeren voor wat betreft de praktijk van draagmoederschap in België. Tot op heden wordt deze materie gekenmerkt door veel onduidelijkheid en onzekerheid, zowel voor wensouders, draagmoeders als de kinderen in kwestie. Dit alsmaar vaker met pijnlijke en complexe implicaties voor het leven van alle betrokkenen als gevolg, wat het belang van een bijkomende regelgeving nogmaals onderstreept. Vooral indien men het stijgend aantal gevallen waarbij draagmoederschap een probleem vormt in acht neemt, en het feit dat het de Belgische staat - in tegenstelling tot andere naburige Europese lidstaten - aan een vastgelegd juridisch kader ontbreekt.

Hierbij moet wel een kanttekening worden gemaakt: hoewel het de bedoeling is een overeenkomst te generen die het voor wensouders in de toekomst mogelijk zal maken om wettig een beroep te doen op een draagmoeder, zal dit enkel gelden onder nauwkeurig bepaalde voorwaarden, op voorhand vastgelegd door de wetgever. De voordelen van het betreffende wetsontwerp zijn kortom meervoudig en kunnen wel degelijk een verschil betekenen in de samenleving van vandaag.

De Minister van Sociale Zaken

Zanna Vanrenterghem

WETSONTWERP

HOOFDSTUK I

Definities

Art. 1

In deze wet wordt verstaan onder:

- 1° Zwangerschap-voor-een-ander: de overeenkomst tussen een draagmoeder en wensouder(s) waarbij de draagmoeder er zich toe verbindt een wenskind te dragen en te baren, en waarbij deze overeenkomst bestond voorafgaand aan de zwangerschap.
- 2° Wensouder(s): een persoon die of een koppel dat, ongeacht zijn geslacht, de intentie heeft om de ouderschapsrol op te nemen van een kind geboren na een zwangerschap-voor-een-ander.
- 3° Wenskind: persoon die geboren wordt na een zwangerschap-voor-een-ander uit een draagmoeder met wie het wenskind geen genetische band heeft.
- 4° Draagmoeder: de vrouw die het kind geboren uit een zwangerschap-voor-een-ander ter wereld heeft gebracht, en met wie zij geen genetische band heeft.
- 5° Centrum: fertiliteitscentrum in de zin van het Koninklijk Besluit van 15 februari 1999 houdende vaststelling van de normen waaraan de zorgprogramma's « reproductieve geneeskunde » moeten voldoen om erkend te worden.
- 6° Commerciële zwangerschap-voor-een-ander: de zwangerschap-voor-een-ander van een draagmoeder tegen betaling, anders dan de vergoeding voor de aanverwante kosten.
- 7° Aanverwante kosten: de kosten verbonden aan de zwangerschap, die gedragen worden door de wensouder(s).

HOOFDSTUK II

Toepassingsgebied

Art. 2

Gestationele zwangerschap-voor-een-ander

§1 De zwangerschap-voor-een-ander wordt alleen toegestaan wanneer de wensouder of minstens één van de wensouders een genetische band heeft met het wenskind.

PROJET DE LOI

CHAPITRE I

Définitions

Art. 1

Au sens de la présente loi, il faut entendre par:

- 1° La gestation pour autrui: un contrat entre une mère porteuse et un parent(s) demandeur(s), par lequel la mère porteuse s'engage à porter et à accoucher d'un enfant désiré, ce contrat étant conclu avant la gestation.
- 2° Parent Demandeur: une personne ou un couple qui, indépendamment de son sexe, a l'intention de prendre le rôle parental d'un enfant né d'une gestation pour autrui.
- 3° Enfant désiré: personne qui naît d'une gestation pour autrui par une mère porteuse avec laquelle l'enfant désiré n'a aucun lien génétique.
- 4° Mère porteuse: la femme qui a mis au monde l'enfant né d'une gestation pour autrui, avec lequel elle n'a aucun lien génétique.
- 5° Centre: centre de fertilité au sens de l'Arrête Royal du 15 février 1999 fixant les normes auxquelles les programmes de soins "médecine de la reproduction" doivent répondre pour être agréés.
- 6° La gestation pour autrui à des fins commerciales: la gestation pour autrui d'une mère porteuse rémunérée, au de la compensation pour les couts inhérents à la gestation.
- 7° Les frais inhérents à la gestation: les coûts liés à la grossesse, qui sont aux frais des parents demandeurs.

CHAPITRE II

Champ d'application

Art. 2

La gestation pour autrui

§1 La gestation pour autrui est permise à condition que le parent demandeur ou au moins un des parents demandeurs ait un lien génétique avec l'enfant désiré.

§2 De zwangerschap-voor-een-ander is van gestationele aard, in die zin dat de draagmoeder geen gameten mag afstaan voor de creatie van het wenskind.

§3 De echtgenoot of wettelijk samenwonende partner van de draagmoeder mag geen gameten afstaan voor de creatie van het wenskind.

Art. 3

Draagmoeder

Om draagmoeder te kunnen zijn, moet de vrouw:

- 1° minimum eenentwintig jaar zijn en maximum vijfenveertig jaar;
- 2° handelingsbekwaam zijn;
- 3° de Belgische nationaliteit bezitten;
- 4° een medisch en psychologisch vooronderzoek ondergaan;
- 5° minimum één levend kind ter wereld gebracht hebben.

Art. 4

Wensouder(s)

Om wensouder(s) te kunnen zijn, moet(en) de betrokkene(n):

- 1° meerderjarig zijn;
- 2° handelingsbekwaam zijn;
- 3° de Belgische nationaliteit bezitten;
- 4° een medisch en psychologisch vooronderzoek ondergaan;
- 5° behoudens indien het gaat om (een) mannelijke wensouder(s), beschikken over een attest van een gynaecoloog dat de fysiologische onmogelijkheid of de absolute contra-indicatie tot zwangerschap van de vrouwelijke wensouder bevestigt;
- 6° in geval van een koppel wensouders: gehuwd zijn of minimum drie jaar wettelijk samenwonen.

HOOFDSTUK III

**Totstandkoming
van een zwangerschap-voor-een-ander**

Art. 5

Wijze van totstandkoming

§1 Een zwangerschap-voor-een-ander komt tot stand via een *in vitro* bevruchting van de draagmoeder met de gameten van de wensouders of van één wensouder en één gametendonor.

§2 De bevruchting dient uitgevoerd te worden in een erkend fertiliteitscentrum.

§2 La gestation pour autrui est de nature gestationnelle, la mère porteuse ne peut donc pas donner de gamètes en vue la procréation de l'enfant désiré.

§3 Ni l'époux ni le partenaire cohabitant légal de la mère porteuse ne peuvent donner de gamètes en vue la procréation de l'enfant désiré.

Art. 3

La mère porteuse

Pour être éligible en qualité de mère porteuse, la femme doit:

- 1° être âgée de minimum vingt-et-un ans et de maximum trente-sept ans.
- 2° avoir la capacité juridique;
- 3° posséder la nationalité belge;
- 4° se soumettre à un examen médical et psychologique préalable;
- 5° avoir mis au monde au moins un enfant vivant, encore en vie.

Art. 4

Le(s) parents demandeur(s)

Pour être éligibles comme parents demandeurs, les intéressés doivent:

- 1° être majeurs et ne pas être âgés de plus de quarante-cinq ans;
- 2° avoir la capacité juridique;
- 3° posséder la nationalité belge;
- 4° se soumettre à un examen médical et psychologique préalable;
- 5° sauf en cas de parent(s) demandeur(s) de sexe masculin, disposer d'une attestation dans laquelle le gynécologue certifie qu'il y a pour la femme une impossibilité physiologique ou contre-indication absolue de grossesse.
- 6° dans le cas d'un couple de parents demandeurs, être mariés ou cohabiter légalement depuis au moins trois ans.

CHAPITRE III

Etablissement d'une gestation pour autrui

Art. 5

Mise en oeuvre

§1 Une gestation pour autrui est mise en oeuvre par une fécondation *in vitro* de la mère porteuse avec les gamètes des parents demandeurs ou d'un parent demandeur et d'un donneur de gamètes.

§2 La tentative de fécondation doit se dérouler d'un en centre de fertilité reconnu.

§3 De voorwaarden van de Wet van 6 juli 2007 betreffende de medische begeleide voortplanting en de bestemming van de overtollige embryo's en gameten dienen vervuld te worden.

Art. 6

Fertiliteitscentra

§1 De Koning erkent de fertiliteitscentra die zullen functioneren als centrum voor het begeleiden van zwangerschappen voor-een-ander, hierna Centrum genoemd.

§2 Het Centrum staat in voor de medische, psychologische, maatschappelijke en juridische begeleiding van de partijen bij de aanvang van, tijdens en na de zwangerschap van de draagmoeder.

Het Centrum staat in voor

- 1° de beoordeling van de begeleidingsaanvraag ingediend door wensouder(s) en draagmoeder;
- 2° de voorafgaande psychologische screening van de draagmoeder en wensouder(s);
- 3° de voorafgaande medische controle van draagmoeder en wensouder(s);
- 4° het verstrekken van informatie aan de verschillende partijen;
- 5° de medische en psychologische begeleiding van de draagmoeder en wensouder(s) gedurende en na de zwangerschap.

Art. 7

Aanvraag tot begeleiding van een zwangerschap-voor-een-ander

§1 De wensouder(s) dienen bij aangetekend schrijven of tegen ontvangstbewijs samen met de draagmoeder een begeleidingsaanvraag in bij het Centrum naar keuze.

De aanvraag moet vergezeld zijn van:

- 1° behoudens in geval van een aanvraag uitgaande van een mannelijke wensouder(s), een gemotiveerd, gedateerd en ondertekend attest van een gynaecoloog dat de fysiologische onmogelijkheid of de absolute contra-indicatie tot zwangerschap van de vrouwelijke wensouder bevestigt;
- 2° een attest van een gynaecoloog en internist dat de draagmoeder zowel gynaecologisch als internistisch zonder ernstig risico een zwangerschap aankan.
- 3° de stukken die staven dat de wensouder(s) en de draagmoeder voldoen aan de voorwaarden bepaald in deze wet.

§2 Elke aanvraag wordt beoordeeld door een multidisciplinair team, minstens bestaand uit een gynaecoloog, een psycholoog en een jurist.

§3 Les conditions de la loi du 6 juillet 2007 relative à la procréation médicalement assistée et à la destination des embryons surnuméraires et des gamètes doivent être remplies.

Art. 6

Les centres de fertilité

§1 Le Roi agréé les centres de fertilité qui fonctionneront comme centre pour l'accompagnement des gestations pour autrui.

§2 Le centre assure l'accompagnement médical, psychologique, social et juridique des parties avant, pendant et après la grossesse de la mère porteuse.

Le centre est chargé:

- 1° de l'évaluation de la demande d'accompagnement introduite par les parents demandeurs et la mère porteuse;
- 2° de l'examen psychologique préalable de la mère porteuse et des parents demandeurs;
- 3° de l'examen médical préalable de la mère porteuse et des parents demandeurs;
- 4° de la communication des informations aux différentes parties
- 5° de l'accompagnement médical et psychologique de la mère porteuse et des parents demandeurs pendant et après la grossesse.

Art. 7

Demande d'accompagnement pour la gestation pour autrui

§1 Les parents demandeurs et la mère porteuse doivent introduire une demande conjointe d'accompagnement, par lettre recommandée ou contre accusé de réception, auprès du centre de leur choix.

La demande doit être accompagnée:

- 1° Sauf s'il s'agit de parent(s) demandeur(s) de sexe masculin, de l'attestation motivée, datée, signée du gynécologue certifiant l'impossibilité ou la contre-indication totale de grossesse pour la mère demandeuse;
- 2° d'une attestation du gynécologue et de l'interniste certifiant que, d'un point de vue gynécologique et de médecine interne, la mère porteuse est capable de mener une grossesse à terme sans risque grave;
- 3° des documents qui prouvent que les parents demandeurs et la mère porteuse satisfont aux conditions définies dans la présente loi.

§2 Toute demande doit être examinée par une équipe multidisciplinaire qui comprend, au moins, un gynécologue, un psychologue et un juriste.

§3 Het centrum dient binnen de 6 maanden na de aanvraag een gemotiveerde beslissing terug te zenden aan de wensouder(s) en de draagmoeder waarin het centrum meedeelt of de voorwaarden van de aanvraag in §1, tweede lid voldaan zijn en waarna een eerste consultatiegesprek in het centrum kan worden vastgelegd.

Indien er na het verloop van 6 maanden geen beslissing werd meegedeeld, wordt de beoordeling geacht negatief te zijn.

§4 Na het eerste consultatiegesprek tussen de begeleidende arts, de wensouder(s) en de draagmoeder, dient het centrum binnen de 2 maanden een gemotiveerde beslissing terug te zenden aan de wensouder(s) en de draagmoeder waarin het meedeelt of het de begeleiding van de zwangerschap-voor-een-ander zal starten.

Indien er na het verloop van 2 maanden geen beslissing werd meegedeeld, wordt de beoordeling geacht negatief te zijn.

§5 Het centrum kan de aanvraag tot begeleiding enkel weigeren

- 1° indien de wettelijke voorwaarden niet vervuld zijn;
- 2° indien er medische redenen zijn voor de weigering;
- 3° op basis van de gewetensclausule.

HOOFDSTUK IV

Overeenkomst inzake zwangerschap-voor-een-ander

Art. 8

Overeenkomst

§1 De draagmoeder en de wensouder(s) ondertekenen een overeenkomst inzake zwangerschap-voor-een-ander in de vorm van een authentieke akte, onder begeleiding van de jurist van het centrum,

§2 Deze overeenkomst is opgesteld volgens het ontwerpmodel vastgesteld door de Koning.

§3 De overeenkomst kan eenzijdig verbroken worden door de wensouder(s) en door de draagmoeder zolang de draagmoeder niet zwanger is.

Art. 9

Aanverwante kosten

De Koning bepaalt de kosten en vergoedingen die de draagmoeder ontvangt van de wensouder(s). Deze dekken minimaal de kosten verbonden aan de zwangerschap.

Art. 10

Onderbreking van de zwangerschap

§3 Dans les six mois qui suivent la demande, le centre est tenu de renvoyer aux parents demandeurs et à la mère porteuse une décision motivée indiquant si les conditions de la demande visée au § 1, alinéa 2 sont remplies et après laquelle une première consultation au centre peut être convenue.

Si dans les 6 mois aucune décision n'est prise, la décision est réputée négative.

§4 Après la première consultation entre le médecin accompagnateur, le(s) parent(s) demandeur(s) et la mère porteuse, le centre doit envoyer une décision motivée au(x) parent(s) demandeur(s) et à la mère porteuse précisant si la gestation pour autrui peut être initiée.

Si aucune décision n'est rendue dans les 2 mois, la décision est réputée négative.

§5 Le centre ne peut refuser la demande que si

- 1° les conditions légales ne sont pas remplies ;
- 2° il existe des raisons médicales pour le refus;
- 3° la clause de conscience est invoquée

CHAPITRE IV

Contrat portant sur la gestation pour autrui

Art. 8

Contrat

§1 La mère porteuse et les parents demandeurs signent un contrat portant sur la gestation pour autrui sous la forme d'un acte authentique, avec l'assistance du juriste du centre.

§2 Ce contrat est rédigé selon le modèle dont le texte est fixé par arrêté royal.

§3 Le contrat peut être rompu de manière unilatérale par les parents demandeurs et par la mère porteuse tant que cette dernière n'est pas enceinte.

Art. 9

Frais inhérents

Le Roi fixe les frais et indemnités que la mère porteuse recevra des parents demandeurs. Ceux-ci couvrent au minimum les frais liés à la grossesse.

Art. 10

Interruption de grossesse

§1 Zwangerschapsonderbreking na het einde van de twaalfde week sinds de bevruchting is enkel mogelijk onder de voorwaarden van art. 350, lid 2, 4° van het Strafwetboek.

§2 Zwangerschapsonderbreking voor het einde van de twaalfde week sinds de bevruchting is mogelijk in samenspraak tussen de wensouder(s), de draagmoeder en de behandelende gynaecoloog van het centrum.

HOOFDSTUK V

Wetswijzigingen

Art. 11

Artikel 312, § 3 van het Burgerlijk Wetboek, laatst gewijzigd bij de Wet van 1 juli 2006, wordt hersteld in de volgende lezing:

«Indien de geboorte het gevolg is van een zwangerschap zoals bedoeld in de Wet tot regeling van de zwangerschap-voor-een-ander, wordt de wensouder(s) vermeld in de geboorteakte, mits voorleggen van de overeenkomst in de zin van art. 8 van voorvermelde Wet.»

Art. 12

Artikel 314 van het Burgerlijk Wetboek, wordt aangevuld met een zesde lid in de volgende lezing:

«De vordering tot betwisting is niet ontvankelijk wanneer deze werd ingesteld door de draagmoeder in de zin van de Wet tot regeling van de zwangerschap-voor-een-ander.»

Art. 13

Artikel 328 van het Burgerlijk Wetboek, wordt aangevuld met een derde lid in de volgende lezing:

«De erkenning van een kind dat verwekt is in navolging van een zwangerschap zoals bedoeld in de Wet tot regeling van de zwangerschap-voor-een-ander kan niet geschieden dan voor zijn geboorte.»

HOOFDSTUK VI

Commerciële zwangerschap-voor-een-ander

Art. 14

Verbod op commerciële zwangerschap-voor-een-ander

Het opschrift van boek II, Titel VII, Hoofdstuk II van het Strafwetboek, opgeheven bij de wet van 28 november 2000, wordt hersteld in de volgende lezing:

« Hoofdstuk II: Commerciële zwangerschap-voor-een-ander »

§1 L'interruption de grossesse après la douzième semaine de grossesse ne peut être pratiquée que dans les conditions de l'art. 350, alinéa 2, 4° du code pénal.

§2 L'interruption de grossesse avant la douzième semaine de grossesse est possible s'il y a un accord entre la mère porteuse, le(s) parent(s) demandeur(s) et le gynécologue accompagnateur.

CHAPITRE V

Modifications législatives

Art. 11

L'article 312, § 3 du Code Civil, modifié en dernier lieu par la loi du 1^{er} juillet 2006, est rétabli dans la lecture suivante:

«Si la naissance résulte d'une grossesse visée par la loi portant sur la régulation de gestation pour autrui, le parent demandeur est indiqué comme parent dans l'acte de naissance, à condition qu'il présente le contrat visé par l'art. 8 de la loi précitée.»

Art. 12

L'article 314 du Code Civil est complété par un sixième alinéa dans la lecture suivante:

«L'action en contestation n'est pas recevable si elle a été introduite par la mère porteuse au sens de la loi portant sur la régulation de gestation pour autrui»

Art. 13

L'article 328 du Code Civil est complété par un troisième alinéa dans la lecture suivante:

«La reconnaissance d'un enfant engendré suite à une gestation pour autrui comme visée par la Loi portant sur la régulation de la gestation pour autrui ne peut avoir lieu qu'avant sa naissance.»

CHAPITRE VI

La gestation pour autrui à des fins commerciales

Art. 14

Interdiction de la gestation pour autrui à des fins commerciales

L'intitulé du livre II, titre VII, chapitre II, du Code Pénal, abrogé par la loi du 28 novembre 2000, est rétabli dans la rédaction suivante:

« Chapitre II: la gestation pour autrui à des fins commerciales »

Art. 15

Strafbepalingen

§1 Artikel 354 van het Strafwetboek, opgeheven bij de wet van 28 november 2000, wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 354. Wordt gestraft met een gevangenisstraf van één jaar tot vijf jaar en met een geldboete van 1500 euro tot 10 000 euro, of met één van die straffen alleen, elke persoon die zijn medewerking verleent aan de praktijk van commerciële zwangerschap-voor-een-ander, zoals bedoeld in art 1 van de Wet tot regeling van de zwangerschap-voor-een-ander.»

§ 2. Artikel 355 van het Strafwetboek, opgeheven bij de wet van 28 november 2000, wordt hersteld in de volgende lezing :

«Art. 355. Wordt gestraft met een gevangenisstraf van één jaar tot drie jaar en met een geldboete 500 euro tot 2000 euro, of met één van die straffen alleen, hij die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, een aanbod doet of reclame maakt voor het misdrijf bedoeld in het vorige artikel.»

ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAREN

Art. 1

Dit artikel definieert de begrippen waarvan sprake is in dit wetsontwerp.

Het kernbegrip van het wetsontwerp is “zwangerschap voor een ander”. Dit begrip krijgt de voorkeur boven zijn meer gangbare synoniem “draagmoederschap” omwille van de inherente nadruk op het altruïstisch aspect van de zwangerschap. Immers, het is het doel van het wetsontwerp om personen of koppels die biologisch niet in staat zijn eigen kinderen te krijgen, een juridisch kader te geven om hun kinderwens te doen vervullen.

Art. 2

De regeling die wordt voorgesteld is uitsluitend van toepassing op de voortplantingstechniek waarbij de draagmoeder zelf geen genetisch materiaal levert.

Naar mening van de ontwerpster garandeert dit het best dat de draagmoeder afstand kan doen van het kind dat geboren wordt. Om die reden mag er ook geen genetische band zijn tussen het wenskind en de echtgenoot of partner van de draagmoeder.

Art. 5

In de wetenschappelijke literatuur wordt een onderscheid gemaakt tussen :

Art. 15

Dispositions pénales

§1 L'article 354 du Code Pénal, abrogé par la loi du 28 novembre 2000, est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 354. Est puni d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de 1500 euro à 10 000 euro, ou d'une de ces peines seulement, toute personne qui apporte son aide à la pratique de la gestation pour autrui commerciale, comme visée par l'article 1 de la loi portant sur la régulation de la gestation pour autrui.»

§ 2. L'article 355 du même Code, abrogé par la loi du 28 novembre 2000, est rétabli dans la rédaction suivante:

« Art. 355. Est puni d'un emprisonnement d'un an à trois ans et d'une amende de 500 euro à 2000 euro, ou d'une de ces peines seulement, celui qui, de quelque façon que ce soit, directement ou indirectement, offre ses services en la matière ou fait de la publicité afférente à l'infraction visée à l'article précédent.»

COMMENTAIRES DES ARTICLES

Art. 1

Cet article définit les concepts utilisés dans le présent projet de loi. Le concept clef est “la gestation pour autrui”, qui sera préféré à la notion moins courante de “maternité de substitution” en raison de l’accentuation faite sur l’aspect altruiste de la maternité. Là réside en effet l’objectif de ce projet de loi, à savoir celui de donner un cadre juridique à des personnes ou des couples qui ne sont pas en mesure d’avoir des enfants, pour leur permettre de réaliser leur vœu de procréation.

Art. 2

La réglementation proposée ne s’appliquera qu’à la technique de reproduction par laquelle la mère porteuse ne fournit elle-même aucun matériel génétique. De l’avis de l’auteur du présent projet de loi, ceci offrira les meilleures garanties quant au fait que la mère porteuse puisse céder l’enfant à la naissance. C’est pourquoi, il ne pourra pas non plus exister de lien génétique entre l’enfant désiré et le conjoint, mari ou partenaire de la mère porteuse

Art. 5

La littérature scientifique effectue une distinction entre:

— “hoogtechnologisch” draagmoederschap : er wordt bij de draagmoeder een embryo ingeplant dat ontstaan is door *in vitro* fertilisatie waarbij de eicel, het sperma of beide afkomstig zijn van de wensouders

— “laagtechnologisch” draagmoederschap : de draagmoeder wordt geïnsemineerd met het sperma van de wensvader, zij stelt hierbij zowel haar baarmoeder als een eicel ter beschikking van de wensouder(s).

Het wetsvoorstel organiseert dus uitsluitend het hoogtechnologisch draagmoederschap.

Art. 6

De Centra staan in voor de diverse aspecten van de begeleiding van alle partijen. De opsomming van haar taken is niet limitatief.

Art. 7

Dit artikel organiseert de procedure vanaf het moment van de aanvraag tot het moment dat de beslissing omtrent het starten van een begeleiding inzake zwangerschap-voor-een-ander wordt genomen. De procedure bestaat vooreerst uit een formele aanvraag gevolgd door een eerste beslissing en eventueel een consultatiegesprek(ken). Vervolgens wordt op basis van de consultatie(s) een beslissing genomen inzake het opstarten van de begeleiding.

Art. 8

De overeenkomst, op basis van een ontwerpmodel opgesteld bij Koninklijk Besluit, is een middel om de relaties tussen de wensouders en de draagmoeder zo helder mogelijk te definiëren. Deze juridische constructie is een logische stap in de maatschappelijke evolutie m.b.t. de groeiende zeggenschap van personen over hun lichaam, zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid tot registratie als orgaandonor.

Art. 9

Dit artikel betreft de compensatie van kosten inherent verbonden aan de zwangerschap. In het Koninklijk Besluit zouden kunnen worden opgenomen: medische kosten tijdens de zwangerschap en bij de bevalling, verplaatsingskosten, geneesmiddelen, moederschapskledij, thuishulp,... Als voorbeeld wordt verwezen naar het *Brazier* rapport. (*Brazier-rapport: M. Brazier, A. Campbell, S. Golombok, Surrogacy. Review for health ministers of current arrangements for payments and regulation. Report of the review team, 1998*).

Art. 11 – 12

Het aloude principe ‘*mater semper certa est*’ – de vrouw die van het kind bevalt, is de juridische moeder - is niet van toepassing wanneer er sprake is van een draagmoeder.

— la maternité de substitution dite “de haute technologie”: elle consiste en l’implantation chez la mère porteuse d’un embryon créé par fécondation *in vitro* pour laquelle l’ovule, le spermatozoïde, ou les deux proviennent d’un ou des parent(s) demandeur(s);

— la maternité de substitution dite “de basse technologie”: la mère porteuse est inseminée avec le sperme du père demandeur. Elle fournit un ovule et met son utérus à la disposition du couple demandeur.

La présente proposition de loi vise donc à réglementer exclusivement la maternité de substitution de haute technologie.

Art. 6

Les centres assurent l’accompagnement de toutes les parties dans ses divers aspects. La liste de leurs tâches et missions ne sera point exhaustive

Art. 7

Cet article organise la procédure à partir du moment où la demande est faite jusqu’au moment où la décision concernant le début de l’accompagnement en matière de maternité pour autrui est prise.

La procédure consistera premièrement en une demande formelle suivie d’une première décision et d’éventuels entretiens ou consultations. Et c’est sur base de ces consultations qu’une décision sera prise concernant le début de l’accompagnement.

Art. 8

Le contrat, qui respectera la convention-type établie par Arrêté royal, semble être le meilleur moyen de clarifier les relations entre les parents commanditaires et la mère porteuse. Cette construction juridique est une étape logique, car la disponibilité du corps humain n’est actuellement pas absolue, même si l’on dispose de plus en plus de son propre corps, à la suite notamment de divers développements sociaux et juridiques, telle la possibilité de s’enregistrer comme donneur d’organes.

Art. 9

Cet article concerne la compensation des coûts inhérents à la grossesse. Un arrêté Royal sera pris en matière de frais médicaux pour la grossesse et l’accouchement, frais de déplacement, médicaments, vêtements de grossesse, aide ménagère,... Comme exemple, nous pouvons nous référer au *rapport Brazier* (*Brazier-rapport: M. Brazier, A. Campbell, S. Golombok, Surrogacy. Review for health ministers of current arrangements for payments and regulation. Report of the review team, 1998*).

Art. 11 - 12

Le principe suranné de « *mater semper certa est* » qui énonce que la femme accouchant d’un enfant en est la mère légale, ne sera bien entendu pas d’application en matière de gestation pour autrui.

Immers, het zijn de wensouders die de intentie hebben om de ouderschapsrol op zich te nemen en alle bijhorende ouderschapsrechten- en plichten.

Art. 14 – 16

Hoewel de praktijk van zwangerschap-voor-een-ander in zekere zin een instrumentalisering van de draagmoeder inhoudt, is het geenszins de bedoeling van dit wetsontwerp om deze praktijk te commercialiseren. De solidariteitsoverweging staat centraal, Commercialisering zou leiden tot een verhoogde kost voor de wensouders wegens schaarste van draagmoeders, verhoogt de waarschijnlijkheid van uitbuiting,... Bovendien, wordt het toepassingsgebied van de bestaande wetgeving rond orgaan- en embryodonatie, ook beperkt tot de niet-commerciële sfeer.

Étant entendu que ceseront les parents demandeurs qui joueront de pleinement leur rôle de parents et assumeront la totalité des droits et devoirs relatifs à la parenté.

Art. 14 - 16

Bien que le recours à la gestation pour autrui comporte en un certain sens une instrumentalisation du corps humain de la mère porteuse, ce projet de loi n'a nullement l'intention de commercialiser cette pratique. La motivation de solidarité reste centrale. En outre, la commercialisation augmenterait fortement les frais pour les parents demandeurs – en raison de la rareté des mères porteuses – et augmenterait les risques d'exploitation des femmes qui se présenteraient comme mères porteuses,... En sus, les lois actuelles concernent les dons d'organe et les dons d'embryons relèguent la disponibilité du matériel corporel humain à la sphère du non commercial.